

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı
11 Haziran 2020 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Gülender Açıanal, Muş Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit ve Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'ye Komisyon üyeliğine seçilmeleri nedeniyle "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Coronavirus salgını nedeniyle zorunlu olarak Genel Kurul ve Komisyon çalışmalarına ara verildiğine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyon bünyesinde kurulan alt komisyonların ve Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun çalışmalarına ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Pandemi sebebiyle yasama çalışmalarına ara verilen dönemde Komisyonun cezaevlerindeki şikâyet ve taleplerle ilgili konuları yakından izlediğine ilişkin açıklaması

6.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Muş Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit'in, Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş'un Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler hakkındaki sunumu üzerine yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- SEÇİMLER

1.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kâtibi seçimi

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Muş Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit'in, Kâtip üyeliğe seçilmesinden dolayı arkadaşlarına ve destekleyenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

V.- SUNUMLAR

1.- Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş'un, Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler hakkında sunumu

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

11 Haziran 2020 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 10.38'de açıldı.

Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu,

Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Gülender Açıanal, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki'ye Komisyon üyeliğine seçilmeleri nedeniyle “Hoş geldiniz.” dediğine,

Coronavirüs salgını nedeniyle zorunlu olarak Genel Kurul ve Komisyon çalışmalarına ara verildiğine,

Komisyon bünyesinde kurulan alt komisyonların ve Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun çalışmalarına,

Komisyonla yapılan bireysel başvurulara,

Pandemi sebebiyle yasama çalışmalarına ara verilen dönemde Komisyonun cezaevlerindeki şikâyet ve taleplerle ilgili konuları yakından izlediğine,

Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş'un Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler hakkındaki sunumu üzerine yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklamalar yaptı.

Komisyon Başkanlık Divanında boş bulunan Kâtip üyeliğe, yapılan gizli oylama sonucunda Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit seçildi.

Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Kâtip üyeliğe seçilmesinden dolayı bütün arkadaşlarına ve destekleyenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş tarafından, Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 12.40'ta toplantıya son verildi.

11 Haziran 2020 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.38

BAŞKAN: Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Osman Nuri GÜLAÇAR (Van)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Adalet Bakan Yardımcımız, saygıdeğer basın mensupları, değerli milletvekilleri arkadaşlarımız; öncelikle sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Toplantımıza hoş geldiniz demek istiyorum. (*)

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı’nın 4’üncü toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Güler Açıkanal, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki’ye Komisyon üyeliğine seçilmeleri nedeniyle “Hoş geldiniz.” dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuza daha önce katılan AK PARTİ Şanlıurfa Milletvekilimiz Sayın Zemzem Güler Açıkanal’a tekrar hoş geldiniz diyorum.

ZEMZEM GÜLER AÇIKANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Yine, Komisyonumuz üyeliklerinden ayrılan Sayın Ebru Günay ve Sayın Meral Danış Beştaş’ın yerine üye olarak aramıza yeni katılan Halkların Demokratik Partisi Muş Milletvekilimiz Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Batman Milletvekili Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki’ye hoş geldiniz diyorum.

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Coronavirüs salgını nedeniyle zorunlu olarak Genel Kurul ve Komisyon çalışmalarına ara verildiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli milletvekilleri, coronavirüs pandemisine dönük olarak alınan tedbirler kaçınılmaz olarak Genel Kurul ve komisyon çalışmalarına da ara verilmesini zorunlu kıldı. İnşallah, bu yasama yılını yeni bir ara verme zorunluluğu doğmadan tamamlarız.

İnsanlık tarihinin kapsamı itibarıyla belki de en büyük pandemisini yaşıyoruz. Dünya Sağlık Örgütü’nün verilerine göre virüse yakalanan insan sayısı 7 milyona, ölenlerin sayısı ise 400 bine ulaşmış bulunuyor. Bu pandemi en fazla Amerika ve Avrupa Kıtası’ndaki ülkeleri, en az da Afrika Kıtası’nı etkilemiş bulunuyor. Pandeminin, zengin-yoksul ayrımını siyasal açıdan tekrar hassas hâle getirdiğini ve sağlık hakkına erişimin nitelik ve kapsamını yeniden siyasal gündemin ön sıralarına taşıdığını görüyoruz. Pandeminin Türkiye tablosu, karşılaştırmalı olarak bakıldığında, sağlık hakkına erişimin güvence altında olduğunu göstermektedir. Bu, elbette sevinç duyulacak bir durumdur. Pandeminin sosyopolitik ve ekonomik sonuçlarının yansımalarını yakın dönemde dikkatle izlemek durumundayız.

3.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Komisyon bünyesinde kurulan alt komisyonların ve

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun çalışmalarına ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli milletvekilleri, Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonumuz Kırıkkale ve Düzce Ceza İnfaz Kurumları inceleme raporlarını tamamlamış olup yakın zamanda görülecektir. Keza, Göç ve Uyum Alt Komisyonu da göçmenlerin sınır geçişlerini yerinde incelemek üzere Edirne’ye yaptığı ziyaret raporunu bu ay içinde ele alacaktır. Çocuk Hakları Alt Komisyonumuz ise UNICEF Türkiye’yle birlikte gerçekleştirmeyi planladığı karşılaştırmalı çocuk hakları mevzuatı çalışmasını ihale aşamasına getirmiş bulunuyor. Alt komisyonlarımızın çalışmaları sonuçlandıkça Komisyonumuzda da bunları değerlendirme imkânı bulacağız.

Bu arada şu hususu da bilgilerinize sunmak isterim: Dilekçe ve İnsan Hakları Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyon çalışmaları tamamlanmış olup rapor tamamlandıktan sonra son toplantısını önümüzdeki hafta çarşamba günü yapacaktır.

4.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, sunum konusuna geçmeden önce sizlere Komisyona yapılan bireysel başvurularla ilgili bilgi vermek istiyorum. Vereceğim rakamlar 10 Haziran 2020 tarihi itibarıyladır. Gelen dilekçe sayısı 5.464, konu kodu verilen dilekçe sayısı 5.386, bekleyen dilekçe sayısı 78. Konularına göre, cezaevlerine ilişkin başvurular 4.380 yani toplama oranı yüzde 63,28; yargıya ilişkin sorunlar ve şikâyetler 1.013; çeşitli sorunlar -sağlık sorunları, maddi yardım talebi, iş talebi, sosyal güvenlik işlemlerinden şikâyet gibi- 766; Komisyonun girişimde bulunması ve yerinde inceleme talebi 194; kolluk uygulamalarından şikâyetler 134; yasal düzenleme talepleri 221; memuriyete ilişkin sorunlar 96; işçi sorunları 74; engelli sorunları 32; askerlikle ilgili sorunlar 12; toplam 6.922.

III.- SEÇİMLER

1.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kâtibi seçimi

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli milletvekilleri, şimdi gündemin “Seçim İşleri” kısmına geçiyoruz.

Komisyonumuz Kâtibi Halkların Demokratik Partisi Siirt Milletvekili Sayın Meral Danış Beştaş Komisyonumuzdan istifa ettiğinden Komisyon Kâtipliği için seçim yapacağız.

Değerli üyeler, İç Tüzük’ün 24’üncü maddesi gereğince kâtip seçimini gizli oyla yapacağız.

Şimdi seçimin nasıl yapılacağı hususunda kısaca bilgi vermek istiyorum. Önce, burada hazır bulunan Komisyonumuzun en genç 2 üyesini tasnif komisyonu olarak görevlendireceğiz. Komisyon görevlileri sizlere mühürlü oy pusulaları ve zarfları dağıtacaklardır. Daha sonra kâtip adaylarını belirleyeceğiz. Üyelerimiz kendilerini veya diğer Komisyon üyelerini bu görev için aday gösterebileceklerdir. Değerli arkadaşlar, burada bir parantez açayım: Buradaki kâtip üyelik sayısal olarak değerlendirildiğinde Halkların Demokratik Partisi üyesine düşmektedir, dolayısıyla seçimi de bu minvalde gerçekleştireceğiz ve adayı birazdan ilan edeceğiz. Sonra, dağıtılan oy pusulalarında istenilen adayın adı yazılarak pusula zarfa konulacak ve Komisyonumuzun görevlileri tarafından toplanacaktır. Tasnif komisyonumuz oyları tasnif edecek ve adayların aldıkları oyları bir tutanak hâlinde Komisyon Başkanlığına iletecektir. Ben de Komisyon Başkanı olarak sonucu sizlere ilan edeceğim ve Komisyonun bu kararını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir yazıyla ileteceğim.

Değerli üyeler, şimdi seçim işlemine başlıyoruz.

Önce tasnif komisyonu olarak görev yapacak olan en genç 2 üyemiz... Cumhuriyet Halk Partisi Ankara milletvekilimiz Sayın Ali Haydar Hakverdi mazeretini iletiler, bir cenazesi vardı. O, olmadığı için Memet Bülent Karataş ve Gülüstan Kılıç Koçyiğit; bu 2 arkadaşımızı sağ taraftaki sıralardan birine alıyorum.

Şimdi adayları da belirleyelim. Adaylık konusunda tarafımıza ulaştırılan bir teklif var.

Başka adaylık beyanı ya da talebi olan -sözlü ya da yazılı- var mı? Yok.

Teklifi sizlere okumak istiyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

İç Tüzük'ün 24'üncü ve 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 3'üncü maddesi uyarınca Komisyon kâtip seçiminde, Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için kâtip üye adaylığına Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit arz ve teklif olunur.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

İstanbul

Muş

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli üyelerimiz, Komisyonumuzun kâtipliği için Gülüstan Kılıç Koçyiğit aday gösterilmiştir.

Değerli milletvekilleri, kâtiplik görevi için tercih edilen aday, oy pusulalarında, görevin karşısına gelen yere üyelerimiz tarafından yazıldıktan sonra pusulalar zarfa konulup görevlilere teslim edilecektir.

Şimdi oylama işlemine geçiyoruz.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bülent Bey ve Gülüstan Hanım'ı Tasnif Komisyonumuzun üyeleri olarak sayım için ve tutanak altına almak üzere davet ediyorum.

(Oyların ayırımına başlandı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, tasnif yapılırken benim sizden bir istirhamım var.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Elbette Sayın Mahmut Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O kitapların listesi ne olacak?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Geldik yine aynı yere.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Oraya geleceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani Allah rızası için... Böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Konuyu soracağız Mahmut Bey, tamam.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani soracağız da bu ne olacak? Ya bu kaplumbağa yürüyüşü mü ne?

Bu cezaevleri ve tutukevleri raporları yok. Niye vermiyorsunuz? Bir kerelik verdiler ama sonra gelmedi. Oradaki yazdıklarınız da kanuni maddeler arkadaşlar, farklı bir şey yok ki. Arkadaşlar, sizin bir yorumunuz da yok, sizi sorumluluk altına sokacak bir şey de yok.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Daha önce verdiysek yine veririz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 2015 Sayın Bakan Yardımcısı.

ATAY USLU (Antalya) – Mahmut Bey, o kadar çok şey istiyorsunuz ki arkadaşlar karıştırıyorlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Kanunu benim elimde. Diyor ki: “Görevleri denetlemek, istemek, kontrol etmek.” Ben bu kanun gereğini yapıyorum arkadaşlar. Ben keyfi istemiyorum ki.

Aslında bana teşekkür etmeniz lazım Sayın Komisyon Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – O kadar çok teşekkür edeceğimiz şey var ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, bu güzel sevimli konuşmalardan sonra biraz sonra eğer söyleyeceklerimize kızma, darılma yok değil mi?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ne zaman kızdım ki?

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli üyelerimiz, Tasnif Komisyonumuz oyların sayımı ve tasnifini bitirmişlerdir.

Oylama sonuçlarına ait tutanağı okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu kâtip seçimi için 11/6/2020 günü saat 10.30’da toplanmış ve kullanılan 22 adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adı ve soyadı yazılı üye karşısında gösterilen oyu almışlardır.

Üye	Üye
Mehmet Bülent Karataş	Gülüstan Kılıç Koçyiğit
İstanbul	Muş

Kâtip:

Gülüstan Kılıç Koçyiğit: 16.

Geçersiz: Yok.

Boş: 6.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Böylece Muş Milletvekilimiz Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit Komisyon Kâtipliğine seçilmiştir.

Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Gülüstan Koçyiğit’i kutluyorum ve görevinde başarılar diliyorum.

Teşekkür etmek ister misiniz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Evet.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, Kâtip üyeliğe seçilmesinden dolayı arkadaşlarına ve destekleyenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, değerli üyeler; herkese günaydın.

Bugün, benim Komisyonadaki ilk günüm. Boşalan üyeliğe milletvekili arkadaşlarımızın istifası sonucunda geldik. 2 arkadaşımız da bugün yerel çalışmalar nedeniyle burada değiller. Ben bütün arkadaşlarıma bu çalışma takvimi içerisinde başarılar diliyorum. Umarım verimli bir çalışma takvimini beraber geçireceğiz. Kâtip üyelik için de ayrıca bütün arkadaşlarıma, destekleyenlerin hepsine teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Biz teşekkür ediyoruz, görevinizde tekrar başarılar diliyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Pandemi sebebiyle yasama çalışmalarına ara verilen dönemde Komisyonun cezaevlerindeki şikâyet ve taleplerle ilgili konuları yakından izlediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, pandeminin özellikle cezaevlerinde kalanların sağlığını etkileme riski de hükümlü ve tutukluların hakları açısından bir problem alanı olarak belirlenmiştir. Pandemi sebebiyle yasama çalışmalarına ara verilen dönemde de Komisyonumuz, Adalet Bakanlığının cezaevlerindeki şikâyet ve taleplerinin karşılanması için aldığı tedbirleri yakından izlemiş ve bireysel başvuruların gereğinin yerine getirilmesi için sürece müdahil olmuştur. Bulaşma riskinin en aza indirilmesi için ne gibi tedbirler alındığını ve bu tedbirler alınırken insan haklarının asgari düzeyde etkilenmesi için nelerin gözetildiğini az sonra ilk elden dinleme ve tartışma imkânı bulacağız.

Şimdi sözü Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler konusunda sunumunu yapmak üzere Adalet Bakan Yardımcımız Sayın Uğurhan Kuş'a bırakmadan önce katılımcı arkadaşları sizlere tanıtmak istiyorum: Uğurhan Kuş Bakan Yardımcımız, Hüseyin Şahin Özel Kalem Müdürümüz, Yılmaz Çiftçi Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz, Namık Kemal Varol Genel Müdür Yardımcımız, Hasan Akceviz Genel Müdür Yardımcımız, Mehmet Yılmaz Genel Müdür Yardımcımız, Yusuf Kenan Çağlar Kontrolörler Kurul Başkanı, Serdar Yılmaz Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı, Fatih Güngör Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı, Serdal İbrahimioğlu Tetkik Hâkim, Hüseyin Özcan Tetkik Hâkim.

Arkadaşlarımızı da hoş geldiniz diyorum.

Evet Sayın Bakanım, şimdi sürece ilişkin olarak sizlerin sunumunu merakla bekliyoruz.

Buyurun.

V.- SUNUMLAR

1.- Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş'un, Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler hakkında sunumu

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii üç aydır yoğun bir çalışma dönemi içerisindeyiz. Buradaki tek derdimiz, tek amacımız, ceza infaz kurumlarında kalan hükümlü, tutuklu kardeşlerimizin bizlere emanet olduğu bilincinden hareketle Covid-19 vakasının, bu salgının ceza infaz kurumlarına girmesini engellemek, girdiği takdirde de alınabilecek tedbirleri en üst seviyede almak adına gerçekten son üç aydır Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulunun tavsiyeleri doğrultusunda gece gündüz çalıştık diyebilirim ve neticesi itibarıyla da gerçekten büyük bir başarı sağladığımızı burada ifade etmek istiyorum. Müsaadenizle yaklaşık bir saat sürecek sunuma başlamak istiyorum.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bir saat çok fazla Başkanım ya.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Bir saat çok.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) - Toplantılarımız var Başkanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, öğrenmek istiyoruz, sunsun Bakanlık. Niçin geldik buraya?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İşi olan gidebilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - İşi olan gider.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay)- Bir saatlik sunumda ne anlatacak?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olsun, sunmayınca “Sunmuyor.” diyorsunuz, sununca “Zamanımız yok.” diyorsunuz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Tanal, tamam.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zaten kaç aydır toplanmadık.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Sayın Tanal, ben bir şey söylemedim..

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Sayın Başkanım, duruma göre özetleme yapabiliriz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Sayın Bakanım, buyurun lütfen.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Ceza infaz kurumlarının toplu olarak yaşanan yerler olması ve bulaşıcı hastalıklar açısından risk oluşturması nedeniyle Çin'in Wuhan kentinde 2019 yılının Aralık ayı sonlarında ortaya çıkan ve hızlıca dünyanın birçok ülkesine yayılarak ölümlere neden olan Covid-19 virüsünün bulaştırıcılığının önlenmesi ve olası hastalık vakalarının tedavisine ilişkin olarak Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından salgının ülkemizde tespitinden önce çalışmalara başlanılmış ve salgın süreci boyunca gerekli tedbirler alınarak yürürlüğe konulmuştur. 12/3/2020 tarihinde Bakanlığımız bünyesinde coronavirüs ile ilgili olası sorunların çözülmesi ve gerekli koordinasyonun hızlı bir şekilde sağlanması amacıyla Coronavirüs Takip Komisyonu oluşturulmuş ve bu Komisyonun gerçekleştirmiş olduğu toplantılar vasıtasıyla ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik müdürlüklerinde, Covid-19 salgınına ilişkin olarak ortaya çıkması muhtemel problemlerin çözümü hususunda Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulu ile istişare edilmek suretiyle, süreç içerisinde ortaya konulan çözüm önerileri merkez ve taşra birimleriyle paylaşılmıştır. Covid-19 salgınına ilişkin olarak Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı ve ilgili tüm kuruluşların korunması amacıyla ilk olarak, Bakanlığımız Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan 13/3/2020 tarihli Adalet Bakanlığı Tehlikeli Salgın Hastalıklarla Mücadele Eylem Planı hazırlanarak yürürlüğe konulmuş ve bununla, alınması gereken tedbirler Bakanlık merkez ve taşra teşkilatlarına bildirilmiştir. Ayrıca, tehlikeli salgın hastalıkların önlenmesi ve kontrolünün sağlanması için olay ve vaka tanımı yaparak ihbar ve bildirim sisteminin oluşturulmasını, hastalıkların epidemiyolojik sürveyansı ile ilgili bilgilerin tanımlanmasında ilgili kuruluşlarla iletişimin sağlanması ve bu konuda mekanizmaların geliştirilmesini ve tüm kuruluşların salgından korunmasını sağlamak amacıyla Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz tarafından da kendi özelinde Tehlikeli Salgın Hastalıklarla Mücadele Eylem Planı hazırlanarak yine tüm taşra teşkilatına gönderilmiş olup bu kapsamda çalışmalar kurumlar tarafından sürdürülmektedir.

Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulu tarafından hazırlanan 2019 Covid Hastalığı Sağlık Çalışanları Rehberi de tüm ceza infaz kurumlarına gönderilmiş, daha sonraki aşamada Sağlık Bakanlığı tarafından Covid-19 tedbirlerine ilişkin olarak düzenlenen broşür ve afişler ceza infaz kurumlarında uygun yerlere asılmak suretiyle gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

Covid-19 pandemisine ilişkin olarak ülkemizde ilk pozitif vaka tespit edilmeden önce başlayan ve hâlihazırda devam eden salgın süreci yönetimine ilişkin olarak ceza infaz kurumlarında alınması gereken tedbirlere dair Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulunun ceza infaz kurumlarına ilişkin farklı tarihlerdeki 16 ayrı tavsiye kararı uyarınca, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz tarafından

taşıra teşkilatına ve ilgili kurumlara toplam 92 genel yazı ve talimat yazılarak gönderilmiştir. Bu yazı ve talimatlar ve Bilimsel Kurul tavsiyeleri doğrultusunda ceza infaz kurumlarımızda bugüne kadar dinamik bir çalışma yürütülmüştür ve yürütölmeye devam edilmektedir.

Covid-19 salgınına ilişkin olarak ceza infaz kurumlarında barındırılmakta olan tutuklu ve hükümlüler ile, bu kurumlarda görev yapan personelin salgından korunması amacıyla il cumhuriyet başsavcılarımız ile ceza infaz kurumları yöneticilerimizin il pandemi kurullarına katılımları sağlanarak alınmış bulunan tedbirlerin de il düzeyinde değerlendirilmesi ve takdiri sağlanmıştır.

Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulunun 13/3/2020 ve 30/3/2020 tavsiye kararları doğrultusunda ceza infaz kurumları, denetimli serbestlik müdürlükleri ve personel eğitim merkezlerinde gerekli tedbirlerin en üst seviyede alınması uygulamasına da devam olunmaktadır. Bu kapsamda, ceza infaz kurumlarında gerekli tedbirlerin en üst seviyede alınmasını sağlamak amacıyla ilk etapta tüm taşıtlar, araç ve gereçler, koğuşlar, koridorlar, yemekhaneler, yatakhaneler, mahkûm kabul birimi, ziyaretçi mahalleri, bireysel çalışma salonları, bürolar, ıslak zeminler, telefon kulübelerinin günlük temizliği su ve deterjanla yapılmıştır ve yapılmaya da devam edilmektedir. Kapı kolları, turnike, x-ray geçişleri, musluk başlıkları, telefon ahizeleri gibi aslında insanın aklına gelmeyecek, detay görünebilecek alanların tamamı günlük olarak belirlenen şartlarda temizlenmektedir ve temizlenmeye devam edilmektedir. Bu yöndeki talimatımız aynen geçerliliğini korumaktadır. Yine, tüm koğuşlara ücretsiz çamaşır suyu ve sıvı sabun verilmiş ve verilmeye de devam edilmektedir.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan tutuklu ve hükümlüler, ziyaretçiler ile görev başında personelin salgından korunması ve olası pozitif vakalar sonucu salgının yayılmasının önlenmesi amacıyla, hükümlü ve tutuklu ile personel sayısının nispeten fazla olduğu 15 ceza infaz kurumuna termal kamera kurulumlarının yapılması sağlanmış, pandeminin ilk gününden itibaren termal kameralarla ateş ölçümü yapılmaya devam edilmektedir. Yine tüm kurumlarımıza, kuruma giren personel dâhil herkesin ateşinin ölçülmesi için ateşölçer aletler alınmış, temin edilmiş ve bunların kullanılmasına devam edilmektedir.

Ceza infaz kurumunda barındırılan tutuklu ve hükümlüler ile bu kişilerin ziyaretçileri ve personellerin kullanımı için dezenfeksiyon malzemeleri, eldiven, cerrahi maske ve hükümlü, tutuklulara temas kuran personelin kullanımı için siperlikler temin edilmiş, personel ve kuruma giren diğer kişilerin söz konusu hijyen kurallarına uygun olarak temizliklerini yapmaları ve maske takmaları, kullanmaları sağlanmıştır ve sağlanmaya devam edilmektedir.

Ceza infaz kurumlarında yemekhane ve kantinde hijyen kurallarına dikkat edilmesi, bu alanlarda çalışan personelin mutlak suretle maske ve eldiven takması, özellikle el temizliğine özen gösterilmesi sağlanmaktadır. Yemekhane ve kantin birimlerinde, kurum ortak kullanım alanları ile hükümlü ve tutukluların yaşam alanlarının, sevk ve nakillerde kullanılan araçlar ile ,servis araçlarının periyodik aralıklarla her türlü temizlik ve dezenfeksiyon işlemleri de aksatılmadan uygulanmaktadır.

Yine, Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulunun 13/3/2020 tarihli tavsiye kararları doğrultusunda; Ceza İnfaz Kurumlarına ilk kez kabulü yapılacak olan hükümlü ve tutukluların kolluk kuvveti tarafından kuruma teslimleri sırasında, hastanelerden alınan -normalde rutin olarak alınan- adli raporlarında mutlak suretle tutuklu ve hükümlü hakkında coronavirus salgını açısından değerlendirme yapılması sağlanmıştır. Bu açıdan coronavirus, Covid-19 virüsüne ilişkin PSR testleri yaptırılmıştır. PSR testinin sonucuna göre hareket edilmesi de sağlanmıştır. Ceza infaz kurumuna nakil, açığa ayırma gibi nedenlerle yeni gelen her hükümlü ve tutukluya sağlık raporunun alınmasının yanında yine aynı şekilde PSR testinin yaptırılması da sağlanmaktadır.

Coronavirüs semptomu bulunduğu değerlendirilen hükümlü ve tutukluların hastane ortamında gözlem ve tedavileri tamamlandıktan sonra, ceza infaz kurumlarına gönderilmeleri sağlanmaktadır. Burada bahsettiğim, ceza infaz kurumuna ilk kez kabulü yapılan ve bu hastalık semptomlarını gösterenlerin kuruma kabulünden önce hastaneye sevkleri sağlanıp, orada tedavileri yapıldıktan sonra kurumlara tekrar kabullerinin sağlandığını ifade etmek istiyorum.

Ceza infaz kurumuna ilk defa kabul edilen tutuklu ve hükümlülerin on dört gün boyunca diğer hükümlü ve tutuklularla temasını engelleyecek şekilde, imkânlar dahilinde tek kişilik oda ve koşullarda izole edilmesi, izolasyon sürecinin bitimde PSR testinin tekrarlanması, PSR testi negatif çıkan tutuklu, hükümlünün odasına yerleştirilmesi, izolasyon süreci içerisinde ateş, öksürük, burun akıntısı ve solunun sıkıntısı olan veya PSR testi pozitif çıkanların tıbbi maske takılarak ivedilikle ilgili sağlık kurumuna sevk edilmeleri sağlanmaktadır.

Hükümlü ve tutuklulara yönelik sağlık hizmetleri, mümkün olduğu ölçüde, yetkilendirilmiş aile hekimleri eliyle yürütülmeye çalışılmaktadır. Sağlık Bakanlığıyla yapılan protokoller ve yazışmalar çerçevesinde tutuklu ve hükümlünün tedavisi açısından uzman hekim muayenesi gerekmesi hâlinde belirli günlerde hükümlü ve tutukluların sağlık işlemlerinin yerinde tedavi edilebilmesi amacıyla ceza infaz kurumlarına uzman hekim görevlendirilmesi yoluna gidilmesine rağmen, önemli sağlık sorunları sebebiyle acil durumlarda hastanelere sevk edilen tutuklu ve hükümlülerin ceza infaz kurumuna döndüklerinde yine aynı şekilde on dört günlük izolasyona tabi tutulduktan sonra PSR testi yapılarak sonucuna göre koşullarına alınması sağlanmaktadır. Ceza infaz kurumlarında bulunan tüm tutuklu ve hükümlülere yeterli kadar ücretsiz temizlik ve hijyen malzemesi dağıtılmış, ayrıca tüm tutuklu ve hükümlülere ücretsiz cerrahi maske ve eldiven temin edilmesi sağlanmaktadır. Ancak, şuradaki ayrımı belirteyim, koşullarında kalan hükümlü ve tutukluların maske kullanmalarının Bilimsel Danışma Kurulu tarafından doğru bulunmadığı raporlarında, tavsiye raporlarında, tavsiye kararlarında bizlere iletildiği için, biz sadece koşullarından çıktıkları zamanlar içerisinde maske ve eldiven kullanılması uygulamasını devam ettirmektediriz.

Tutuklu ve hükümlüler arasında Covid-19'la uyumlu şikâyetleri olan kişilerin olması durumunda, diğer hükümlülerden ivedilikle ayrılıp tıbbi maske takılarak sağlık birimine sevkleri sağlanmaktadır. Covid-19 tanısının kesinleşmesi durumunda filyasyon ve teması takibi için il, ilçe sağlık müdürlüğü bulaşıcı hastalıklar birimiyle irtibata geçilmektedir. Ceza infaz kurumunda bulunduğu süre içerisinde PCR testi yapılan hükümlü ve tutukluların, test sonucu çıkana kadar izolasyona tabi tutulmaları sağlanmaktadır. PCR testi pozitif çıkması hâlinde, tutuklu ve hükümlü tıbbi maske takılarak ivedilikle ilgili sağlık kurumuna sevk edilmektedir. Covid-19 tanısı kesinleşen kişinin koşusu boş tutularak yirmi dört saat süreyle havalandırılmakta, sonrasında detaylı bir şekilde su ve deterjanla temizlenip çamaşır suyuyla silinmekte, koşu, oda havalandırıldıktan sonra odaya yeni kişiler alınmaktadır.

Sayın Başkanım, 5275 sayılı İnfaz Kanunu'nun 6'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasının (f) bendi, yine İnfaz Yönetmeliği'nin 113'üncü maddeleri, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun ve Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulunun 13/3/2020 tarihli tavsiye kararları kapsamında, ceza infaz kurumlarında coronavirüs salgınının bulaştırıcılığının önlenmesi açısından 14/3/2020 tarihinden itibaren, Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentleri uyarınca yaptırılan açık ve kapalı görüşlerin, hükümlü ve tutukluların hakları saklı kalmak üzere, tüm ceza infaz kurumlarında ilk etapta on beş gün süreyle ertelenmesine, zorunluluk arz eden durumlarda cumhuriyet başsavcılığının yazılı izniyle görüşlerin yaptırılmasına karar verilmiş idi. Yine aynı şekilde, kurumlardaki eş ile aile görüş odalarının kullanımının durdurulmasına; hükümlü ve tutukluların hastalık ve güvenlik durumları dışındaki nakillerinin yine ilk etapta on beş

gün süreyle ertelenmesine; hükümlü ve tutukluların Covid-19 salgınından korunabilmeleri amacıyla, kuruma gelen avukatların yapacakları görüşlerin yine ilk etapta iki hafta süreyle kapalı görüş şeklinde yaptırılmasına; yine, noterlik işlemlerinin de benzer şekilde kapalı usulde yaptırılmasına ilk etapta karar verilmiş idi. Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulunun söz konusu tedbirlerin devam ettirilmesine dair ikiye haftalık periyotlarla verdiği tavsiye kararları doğrultusunda, Bakanlığımız tarafından iki haftalık sürelerin sonunda uzatılan söz konusu tedbirlerin en son olarak 15/6/2020 tarihine kadar uzatılmasına karar verilmiştir.

Hükümlü ve tutuklular açısından Covid-19 tedbirleri kapsamında, Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulunun tavsiyeleri doğrultusunda, 13/3/2020 tarihinden yeni normale geçiş programı kapsamında, haziran ayı içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülen kapalı görüşlerin başladığı tarihe kadar, gerçekleştirilemeyen kapalı ve açık görüşlerin yerine hükümlü ve tutukluların dış dünyayla olan ilişkilerinin devamlılığının sağlanması ve rehabilite olmaları amacıyla ek telefon görüşme hakları tanınmıştır. 13 Mart 2020 tarihinden 1 Haziran 2020 tarihine kadar geçen sürede, arada, bu ek telefon görüşme hakları tanınmıştır ve kullanılmıştır. 1 Haziran itibarıyla kapalı görüşler açıldığı için eski uygulamaya devam olunacaktır.

Ceza infaz kurumlarında Covid-19 salgınının bulaşıcılığının önlenmesi açısından, hükümlü ve tutuklulara sunulan iâşede bağışıklık sistemini güçlendirecek şekilde gıda çeşidine özen gösterilmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda, ceza infaz kurumlarında günlük iâşe bedeli, 13/3/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, hükümlü ve tutuklular ile görev başında bulunan personel için 8,50 TL'den 10 TL'ye, ceza infaz kurumlarında barındırılan çocuk hükümlü ve tutuklular için 12 TL'den 18 TL'ye, kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklar ile süt emziren hükümlü ve tutuklu anneler ve hamileler için yine 12 TL'den 18 TL'ye yükseltilmiştir.

Sayın Başkanım, 15/4/2020 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 7242 sayılı Yasa uyarınca, infaz kurumlarından tahliye edilen veya Covid-19 iznine gönderilen hükümlüler hakkında seyahat belgeleri düzenlemiş, seyahat esnasında kullanmaları için ücretsiz cerrahi maske ve eldiven temin edilerek dağıtılmış, tahliye ve izne giden hükümlüler için İçişleri Bakanlığıyla gerekli koordinasyon sağlanarak ulaşım araçları temin edilmiş ve her bir hükümlü, tutuklu memleketine kadar organizasyonumuz çerçevesinde bırakılmıştır, ve bu suretle Covid-19 tedbirlerine uygun bir şekilde ceza infaz kurumlarından ayrışmaları sağlanmıştır. Aynı zamanda kurumlardan ayrılan hükümlülere Covid-19'la alakalı bilgilendirici broşürler ve bilgi kâğıtları da dağıtılmıştır.

Sayın Başkanım, 3/6/2020 tarihli genel yazıyla alınan tedbirler ve yeni düzenlemelerle Covid-19 pandemi sürecinde olumlu gelişmeler yaşanmasına bağlı olarak, Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulunun tavsiyelerine göre ülke genelinde olduğu gibi ceza infaz kurumlarında, denetim serbestlik müdürlüklerinde ve personel eğitim merkezlerinde de normalleşme süreci kapsamında birtakım düzenlemeler yapılması gerekmiş, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünün 3/6/2020 tarihli yazısıyla Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulu tarafından uygun görüldüğü belirtilen Covid-19 yeni normale geçiş süreci çalışma esasları kılavuzu hazırlanarak tüm cumhuriyet başsavcılıkları, ceza infaz kurumları, denetim serbestlik müdürlükleri ve personel eğitim merkezlerine gönderilmiştir.

Genel Müdürlüğümüzce Covid-19 salgınında yeni normale geçiş sürecine ilişkin olarak belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, 1 Haziran tarihinden itibaren hükümlü ve tutukluların kapalı görüş yapmalarına karar verilmiştir. Bu kapsam da tüm temizlik, hijyen, sosyal mesafe, maske, eldiven kullanımı ve diğer tüm tedbirler kurumlarda aldırılmıştır. Ziyaret hakkından mahrum edilmemiş olmak kaydıyla, hükümlü ve tutukluların kendi belirttikleri bir yakını, bir ziyaretçisiyle haziran ayı içerisinde, önceden planlanmak ve randevu verilmek suretiyle bir defa kapalı ziyaret gerçekleştirmeleri

sağlanmaktadır. Kurum içerisinde bulunan kapalı görüş alanlarında sosyal mesafenin korunabilmesi için kapalı görüş yapılan her bir alanın yanında bulunan görüşme alanı boş bırakılmak suretiyle aynı seansta gerçekleştirilen görüşlerde kapalı görüş alanlarının yarı kapasitesi kullanılmakta ve ziyaret için randevular bu esaslara göre hazırlanmaktadır. Kapalı görüşme hâllerinde, aynı anda sadece aynı koğuştan kişilerin görüş yapmaları sağlanmakta, farklı koğuşların kesinlikle birlikte görüş alanında bulunmamaları sağlanmaktadır. Her ziyaret sonrası kapalı görüş alanında sık dokunulan yüzlerin temizliğine dikkat edilmektedir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için çamaşır suyu kullanılmaktadır. Cumhuriyet Savcısı tarafından verilen kapalı ziyaret izinleri için de ceza infaz kurumunda oluşturulan randevu sisteminin dikkate alınması sağlanarak ceza infaz kurumları ve çevresinde kalabalıklaşmanın önüne geçilmektedir.

Başta da belirttiğim gibi, tüm temizlik, hijyen, maske ve eldiven dağıtımı, sosyal mesafenin korunması, gerekli işaretlemelerin yapılması ve kullanılan alanların her ziyaret sonrasında temizlemesi noktasında gerekli talimatlar verilmiş ve takibi yapılmaktadır. Yine aynı şekilde, açık ceza infaz kurumlarında kalan hükümlüler açısından da kapalı şekilde yaptırılması talimatı verilen ziyaretler için de her türlü tedbirler alınmıştır.

Ceza İnfaz Kurumu tarafından planlanan, kapalı ziyaret randevusuna önemli bir mazereti nedeniyle katılamayan ziyaretçiler açısından ise ceza infaz kurumaları tarafından ay sonu itibarıyla ayrı bir planlama yapılmak suretiyle hükümlü ve tutukluların ziyaretçileriyle kapalı ziyaret gerçekleştirmeleri sağlanacaktır. Salgının seyrine göre bu kapalı görüşlerin bir sonraki aylarda da yapılabileceğini değerlendirmekteyiz. Yine Bilimsel Danışma Kurulunun tavsiyeleri ve kararları doğrultusunda bunu bilahare değerlendirip kamuoyuyla paylaşacağız.

Sayın Başkanım, 7242 sayılı Kanun'la hüküm altına alınan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un geçici 9'uncu maddesi uyarınca Covid-19 iznine gönderilen hükümlülere ilişkin olarak Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünün 22/5/2020 tarihli yazısıyla Covid-19 pandemisine ilişkin salgın riskinin henüz tam olarak ortadan kalkmamış olması nedeniyle hükümlülere verilen Covid-19 izin sürelerinin iki ay süreyle uzatılmasına dair öneri doğrultusunda ceza infaz kurumlarında bulunan veya açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan ve uygun şartları taşıyan hükümlüler ile denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezalarının infazına karar verilen hükümlüler hakkındaki izin sürelerinin 5275 sayılı Kanun'un geçici 9/(5)'inci maddesi uyarınca 31/5/2020 tarihinden itibaren iki ay süreyle uzatılmasına karar verilmiştir. Temmuz ayı sonuna kadar izinleri devam etmektedir.

2/6/2020 tarihli genel yazıyla ülke genelinde Covid-19 salgınının yayılmasının önlenmesi açısından alınan tedbirlere gösterilen toplumsal uyum neticesinde yeni normale geçiş programı kapsamında bazı tedbirlerin gevşetilmesi kararları bağlamında daha önce ertelenmiş olan duruşmaların 15 Haziran 2020 tarihi itibarıyla tekrar başlayacak olması nedeniyle ceza infaz kurumlarında barındırılan tutuklu ve hükümlülerin duruşmalara katılmaları hâlinde ceza infaz kurumlarında Covid-19 virüsünün yayılmasının önlenmesi açısından alınan ilave tedbirlere ilişkin belirlenen usul ve esaslar ile ilgili talimatlar tüm cumhuriyet başsavcılıkları ile ceza infaz kurumlarına gönderilmiştir. Ayrıca, Bakanlığımız Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından da adliyelerde uygulanacak adalet hizmetlerinde coronavirus tedbirleri kapsamında yeni çalışma kılavuzu da hazırlanarak gerek duruşma salonları gerek adliye koridorları gerekse fuaye alanlarında uygulanacak gerek sosyal mesafe gerekse hijyen ve temizlik kurallarına uyulması noktasındaki yol gösterici kılavuz da hazırlanarak tüm cumhuriyet başsavcılıklarına ve teşkilatlara duyurulmuştur.

Yine bu kapsamda, duruşmalarda temizlik, hijyen, sosyal mesafe, maske, eldiven, işaretlemeler ve diğer tüm tedbirler, koruyucu tedbirler alınmıştır. Duruşmalar 15 Haziran 2020 tarihinde başladığında gerek adliyelerimizde gerek duruşma salonlarımızda gerek ceza infaz kurumlarımızda gerek ring araçlarında, sevkleri sağlayacak ring araçlarında her türlü tedbirin alındığını bir kez daha buradan ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkanım, yine, ceza infaz kurumlarında kalan ve sınavlara giren, öğrenci olan hükümlü ve tutuklular açısından ÖSYM, Millî Eğitim Bakanlığı ve açık öğretim fakültesi sınavlarına katılacak tutuklu ve hükümlülerin oda ve koşullarından çıkış ve girişleriyle sınav salonlarında Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu tarafından belirlenen önlemlere uygun davranılmak suretiyle sınavlara katılmaları kararlaştırılmıştır. Bilindiği üzere, bu ay içerisinde bu sınavlar başlayacaktır. Biz de ceza infaz kurumlarımızda kalıp bu sınavlara girecek hükümlü ve tutuklular açısından bu anlamda tüm tedbirlerimizi almış, gerek Millî Eğitim Bakanlığı gerek YÖK gerekse diğer ilgili kurumlarla gerekli görüşmeler ve yazışmalarımızı yapmış ve mutabık kalmış durumdayız.

Sayın Başkanım, şimdiye kadar söylediklerim daha çok hükümlü ve tutuklulara yönelik tedbirler idi. Şimdi, biraz da personelimize ilişkin almış olduğumuz tedbirler var, onlardan kısaca bahsetmek istiyorum müsaadenizle.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Bakanım, onları biraz daha özet geçebilirsek çünkü arkadaşlarımıza soru ve cevap kısmında biraz daha fazla zaman tanımak istiyorum.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Çok kalmadı Sayın Bakanım, çok kalmadı. Özetleyerek gidiyorum zaten.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam. Özetleyerek gidelim çünkü...

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulunun 30/3/2020 tarihli ceza infaz kurumlarına yönelik Tedbirler başlığı altındaki kararında, tavsiyesi uyarınca ceza infaz kurumlarında görevli personelden hamile ve süt izninde olanlar, 60 yaşında olanlar, kronik hastalığı olanlar gibi personel hariç tüm hükümlü, tutuklularla bilfiil irtibat hâlinde olan personel 1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla gerek Millî Eğitim Bakanlığı gerek Gençlik ve Spor Bakanlığı gerek bizim kendi personel eğitim merkezlerimiz ve diğer Bakanlık ve kamu misafirhanelerinde, mümkün olmaması durumunda ceza infaz kurumlarında oluşturulan alanlarda barındırılarak izolasyon koşullarında ceza infaz kurumlarına geliş gidişleri sağlanmıştır. Yani bu süreç içerisinde izolasyon uygulamasına geçerek personelimizin daha çok belirlenen alanlarda vakit geçirmesi, oradan kurumlara gelmesi ve sosyal hayata dâhil olmaması sağlanmıştır.

İzolasyona tabi tutulan personel için üçte 1 ve on dört gün kuralı genel olarak esas alınarak görevli bulunan personelin üçte 1'i ceza infaz kurumlarında üçte 1'i izolasyon yerlerinde üçte 1'i de evlerinde izolasyona tabi tutulmuştur. On dört günlük evde izolasyon süresini tamamlayan ve herhangi bir hastalık belirtisi göstermeyen personel PCR testine tabi tutulduktan sonra Bakanlık tarafından belirlenen yurtlarda izolasyona alınmaktadır. İzolasyon kapsamında görev yapan personelin evlerinden izole edildikleri barınma yerlerine gelişlerinde il ve ilçe sağlık müdürlükleriyle irtibata geçilerek PCR testlerinin yaptırılması ve testlerin sonucuna göre hareket edilmesi sağlanmıştır.

Yine izolasyon yerlerinden yurt, otel veya kamu misafirhanelerinde izole olan personelin mümkünse tek kişilik odalarda kalmaları sağlanmıştır. Buralardan da kurumlara geçişlerinde mutlaka PCR testleri yapılmış, negatif olmaları durumunda kurumlara alınmaları sağlanmıştır.

Yine Sayın Başkanım, ceza infaz kurumu personelleri hakkında uygulanan izolasyon tedbirlerinin olumlu sonuçlar verdiği ve virüsün ceza infaz kurumlarında kontrol altına alınmasına katkı sağladığı yönündeki Covid-19 Bilimsel Danışma Kurulunun 30/4/2020 tarihli tavsiye kararı bağlamında, ceza infaz kurumlarında salgının yayılmasının önlenmesi amacıyla personeller hakkında uygulanan izolasyon tedbirlerinin 15/6/2020 tarihine kadar uzatılması öngörülmüş ise de salgının kamu sağlığı için ciddi bir tehdiye dönüşme tehlikesi alınan önlemlerle kontrol altına alındıktan sonra olağan yaşam koşullarının gerekli tedbirlerle birlikte sürdürülmesi anlamına gelen “yeni normale geçiş” zarureti ortaya çıkmış ve bütün kamu birimleri normalleşme sürecine ilişkin bir yol haritası belirlemek suretiyle önlerindeki süreyi değerlendirmeye almışlardır. Bu kapsamda, biz de Covid-19 Bilim Kurulunun önerileri doğrultusunda, 10/6/2020 tarihinden itibaren, ceza infaz kurumlarında görevli personellerimizin yurtlarda veya belirlenen barınma alanlarında izolasyon uygulamasını sonlandırmış durumdayız. İzolasyona evde devam edilmesine karar verilmiş durumdadır. Yani ev dışında yurt, pansiyon, otel gibi alanlarda yapmış olduğumuz izolasyon tedbirini sonlandırdık 10 Haziran itibarıyla ancak izolasyon tamamen ortadan kaldırılmış değil. Evde izolasyon, evden kuruma geçiş şeklinde bir tedbiri devam ettirmeye karar vermiş durumdayız ve dün itibarıyla da bunu uygulamaya sokmuş durumdayız. Bu kapsamda 7 ila 14 günlük evde izolasyon süresini tamamlayan ve herhangi bir Covid-19 belirtisi göstermeyen personel ceza infaz kurumundaki görevine başlamadan yine teste tabi tutulacak ve testi negatif çıktığında kurumlara alınacaktır.

Yine, personellerimizin ceza infaz kurumlarına gelişlerinde ateşleri ölçülmektedir. Sağlık açısından herhangi bir semptom belirtisi gösterenler kurumlara alınmamaktadır. Yine, personelin kurum içerisinde maske, eldiven, siperlik, gerekli olduğu takdirde tulum kullanması talimatlarımızda harfiyen uygulanmaktadır.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Son olarak Sayın Başkanım, yine personelin kullanmış olduğu alanların temizliği aynı şekilde titizlikle yürütülmektedir.

Yine, Genel Müdürlüğümüz, personele 2020 yılı eğitim planı kapsamında öncelikle Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personel Eğitim Merkezlerindeki örgün eğitimlerin ilk etapta video konferans yöntemiyle yapılmasına karar verilmiş, bu tedbirin yeni normal döneme ilişkin çalışmalar kapsamında 1 Temmuz’dan itibaren örgün şekilde yaptırılması kararlaştırılmıştır.

Yine, Sayın Başkanım, 7242 sayılı Kanun’la, özveriyle çalışan personelimize bu süreçte teşvik ödemesi yapılmıştır.

Yine, ilerleyen dönemde salgının seyrine ve bu kapsamda Bilimsel Danışma Kurulunun görüşlerine göre almış olduğumuz tüm bu tedbirlerin devamına, uygulanmasına, değiştirilmesine veya kaldırılmasına devam edilebilecektir.

Son olarak Sayın Başkanım, gerek Bakanlığımızın gerek Genel Müdürlüğümüzün, Bilimsel Danışma Kurulunun tavsiyeleri doğrultusunda almış olduğu tedbir kararları ve bunun uygulanması neticesinde büyük oranda çok büyük bir başarı sağladığımızı ve ciddi bir sıkıntı yaşamadığımızı belirtmek istiyorum. Burada, arkadaşlarımız hep birlikte gece gündüz, özellikle, üç ay ceza infaz kurumlarımıza bu virüsün bulaşmaması, girmemesi, hiçbir hükümlünün, tutuklunun bundan mağdur olmaması adına üstün gayretle çalışmışlardır ve netice itibarıyla da başarılı bir sonuç elde edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Bakanım, biz de size ve arkadaşlarınıza teşekkür ediyoruz. Gerçekten çok detaylı bir şekilde, özellikle tutuklu ve hükümlülerle ilgili alınan tedbirleri bize aktarmış oldunuz.

Tabii, sürecin pandemi olarak ilan edilmesiyle birlikte özellikle cezaevlerinde neredeyse 300 bine varan hükümlü ve tutuklu sayısını nazara aldığımızda ve nispeten kapalı ortamlarda bulunduğunu da göz önünde bulundurduğumuzda bu bölgelerin, bu yerlerin büyük bir risk taşıdığının hepimiz farkındaydık. Süreç içerisinde de hem cezaevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hem de onların dışarıdaki yakınları ve akrabaları yoğun bir şekilde hem telefonlarla hem de yazılı başvurularla tarafımıza müracaatta bulundular. Süreç içerisinde yapmış olduğumuz görüşmeler, çalışmalar bizim açımızdan da verimli oldu. Personele ve Ceza ve Tevfikeyleri Genel Müdürümüze bu açıdan huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum.

Bize gelen her bir endişe, bir risk kaynağı gördüğümüzde müracaat etmek suretiyle orada giderilmesi konusunu gündeme aldığımızda olumlu netice aldık, teşekkür ediyoruz bu bakımdan.

Şunu ifade etmem lazım: Yani süreci, başında Türkiye iyi yönetti. Bu herkesin üzerinde hemen hemen hemfikir olduğu bir kanaat ama özellikle ceza ve tevfikeylerinde de bu noktada bir başarının, bir gayretin tezahürü olarak olumlu bir netice olduğunu görüyoruz. O bakımdan, Adalet Bakanlığımıza, Ceza ve Tevfikeyleri Genel Müdürümüze, tüm personelinize teşekkür ediyoruz. Personelle ilgili alınan tedbir ve teşvik kararlarınızı da destekliyoruz onların ödüllendirilmesi, şevkinin ve motivasyonunun artırılması bakımından.

Dolayısıyla ben, bu süreçte, inşallah ve bundan sonraki süreçte de aynı duyarlılık ve hassasiyetle götürülmesi ve neticeye ulaştırılması için gayretlerinizin devamını diliyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, şöyle yapalım: Milletvekili arkadaşlarımızın bu noktada sizlere soruları olacak, sizler de cevaplarını vereceksiniz ve bu şekilde görüşmelerimizi tamamlayacağız. Ben, milletvekili arkadaşlarımıza buradaki ışığın yanma sırasına göre söz vereceğim, onların sorularını alacağım.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Bakan Yardımcısı, Ceza ve Tevfikeyleri Genel Müdürü ve bürokratlar, basın mensupları, milletvekili arkadaşlar; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Sadece soru dersiniz yanlış olur çünkü bize göndermiş olduğunuz bir rapor var Sayın Başkanım; bu rapor doğrultusunda bizim açıklama yapma ihtiyacımız doğmaktadır o yüzden buna ilişkin de mümkün olduğu kadar zamanı tasarruflu kullanarak bu rapora karşı beyanlarda bulunmak istiyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, evet yapılan açıklamalar için ben çok teşekkür ederim ancak bu corona salgınının yayılmasını önlemek için cezaevlerinde alınan tedbirlere ilişkin bize göndermiş olduğunuz raporun 32’nci maddesinde özetlenen bu önlemler kapsamlı gözükse de işlevselliği hakkında elimizde herhangi bir veri yoktur, herhangi bir veri bize sunamadınız. Dolayısıyla bu tedbirlerin işe yararlılığı hakkında tahminden öteye geçecek bir yargının oluşması da çok zordur.

İki: Öncelikle, bu tedbirlere ilişkin raporun 12’nci maddesinde belirtildiği üzere Ceza ve Tevfikeyleri Genel Müdürlüğü Kontrolörler Kurulu Başkanlığına denetim görevi verildiği belirtilmiştir. Şu andaki toplantıda bu denetim görevinin sağlanıp sağlanmadığına ilişkin bir veri bulunmakta mıdır? Çünkü bunları hakikaten güzel anlattınız ama bize bir veri sunamadınız, bu veri var mı elinizde? Eğer

denetim sağlandıysa bir tutanak sunulmalıdır eğer bir denetim sağlanmadıysa nedeni hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde açıklanmalıdır. Bu tedbirlerin ne kadarının alınıp alınmadığı ve tedbirlere riayet etmeyen kurumlara uygulanan yaptırımlar ülke çapında tüm ceza ve tevkifevleri kapsamında Komisyona sunulmuştur.

İkinci olarak, alındığı varsayılan iş bu rapora konu olan tedbirlerin işlevselliğini teyit edebilecek sayısal bir veri bulunmamaktadır. Kurumlarda tespit edilen vaka sayılarına yönelik il kurum ayrımı yapıldığında detaylı bir sayısal veri içeren rapor bulunmakta mıdır elinizde? Varsa elinizde bunları bize sunmanızı istirham ediyoruz.

Vaka sayılarının, test sayılarının, mevcut vakaların personel, mahkûmlar arasındaki dağılımı raporlanmış mıdır? Eğer raporlandıysa ivedilikle Komisyona sunulmalıdır, eğer raporlanmadıysa alınan tedbirlerin işlevselliği nasıl teyit edilmektedir veyahut neden teyit edilmemektedir? Tüm bu açıklamalar Komisyona sunulmalıdır.

Üçüncü olarak, yeni İnfaz Kanunu kapsamında –bahsettiniz, biz bu izin süresini temmuz ayına kadar uzattık, güzel; bu yeterli olacak mı, olmayacak mı, dönüşler ne olacak ilgili bu kısımda- açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin izinli sayılarak eve gönderilmesi dikkate alınarak ceza infaz kurumlarında anılan tutuklu, hükümlü kimselere yönelik ekstra alınmış bir tedbir var mıdır? Örneğin, boş kalan kurumlara aktarım yapılarak koğuşlardaki kişi sayısının azaltılması veya mahkûmların daha çok açık havadan faydalandırılması gibi. Siz dediniz ki “Biz sadece hükümlünün veya tutuklunun bulunduğu koğuştan dezenfekte ediyoruz, eğer orada bir vaka ortaya çıkmışsa iyi havalandırıyoruz; dezenfekte ettikten sonra, havalandırdıktan sonra oraya alıyoruz.” Ama açık havadan faydalanma oranı ne kadar? Evet, dediniz ki: “Dış irtibatla görüşmeyi sağlama adına telefon görüştürmesini sağladık.” Doğru çünkü en azından aileler de rahat eder, içerideki tutuklu ve hükümlüler de rahat eder ama yani bu havalandırma olayını ne yaptınız? Onunla ilgili bir açıklama yapmadınız. Belki de Sayın Başkan size zaman vermediği için onu anlatamadınız. Yani eğer böyle bir şey varsa bunun vebali de Başkanın boynuna.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ya Mahmut Bey, bana nereden geliyor?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle ama yani... Ben objektif söylüyorum arkadaş yani ne söyleyeyim şimdi? Ben orayı da zan altında bırakamam, sizi de bırakamam yani işin doğrusu bu, ama doğrusunu söylüyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, ben personelle ilgili anlatımlarda müdahale ettim biliyorsunuz, onun dışında herhangi bir müdahalem olmadı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, o zaman demek ki Bakan Yardımcısı cevap verecek bize.

Ayrıca, izinli sayılan bu kimselerin infaz kurumlarına dönüşüyle ilgili bir önlem planlanmış mıdır? İzinli sayılan binlerce kişinin döndükleri zaman virüs taşıma ihtimaline yönelik yapılan bir çalışma var mıdır? Gelen herkesin on dört gün karantinada tek başına tutulma imkânı fiziken mümkün olmadığı düşünüldüğü takdirde, virüs yayılımını engellemek için ne düşünülmüştür? Tüm bu soruların kuşkuyla mahal bırakmayacak şekilde cevaplanması gerekmektedir.

Bu benim Sayın Adalet Bakanlığımıza ve infaz kurumlarına yönelik açıklamam. İkinci açıklamam da size yönelik Sayın Başkanım.

Şimdi, bu Komisyon, 3686 sayılı 5/12/1990 tarihinde kurulan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu 7'nci maddesi uyarınca "İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale olunan başvurular ile ilgili konuları inceler." Ne demek bu? Bu maddenin içeriği bizim Komisyona başvuru olan tüm mektuplar, tüm talep ve istekler, tüm şikâyetlerle ilgili... Biz Komisyon üyesi olarak kaç kişiyiz? 26 mıyız arkadaşlar?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Doğru.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, Allah rızası için, şimdi ortaya bir soru atıyorum: Bizim bu kanuna göre gelen tüm şikâyetleri incelememiz gerekiyor, Komisyon üyeleri, Başkanlığın değil. Burada hangi milletvekili arkadaşlara hangi şikâyetler iletilirdi veya toplantıda "Arkadaşlar, gelin bu şikâyetleri bir inceleyelim..." Hangimiz hangi mektubu, dilekçeyi, talebi inceledik ya? Ya Allah rızası için... Biz bu görevi yapmıyoruz arkadaşlar. Dostlar bizi alışverişte görsün diye biz bu Komisyonu sanki kurmuşuz, öyle gelişigüzel bu yürüyor. Bu, doğru bir hadise değil Sayın Başkanım, sizden istirham ediyorum. Yani 24'üncü Dönemde de ben bu Komisyonun üyesiydim ve o dönemde -değerli vekilimiz, yine birlikteydik biz- inan ki 24'üncü Dönem bu İnsan Hakları Komisyonu daha işlevseldi.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Allah Allah!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Toplantı tarihlerine çıkarın bakın, bizim bugüne kadar... Yani o dönemdeki toplantı tarihlerimize, çalışma şeylerimize bakın bir de şimdikine bakın. Ben bunun daha iyi ilerlemesini istiyorum yani biz yerimizde saymamalıyız diye düşünüyorum ben. Yani bu, toplumun menfaati, devletimizin menfaati, uluslararası insan hakları arenası açısından önemli olan hususlar. Benim sizden istirhamım, 7'nci maddedeki bu işlevselliğimizi artıralım. Yani gelen şikâyetlerle ilgili haftada 1 sefer mi yapıyoruz 2 sefer mi... Yani milletvekilinin görevi ne arkadaş, bizim görevimiz ne? Bizim görevimiz, bizim Komisyonumuza gelen şikâyetleri, mektupları incelememiz, bunlarla ilgili rapor tutmamız. Yani yapabileceklerimizi yapmalıyız, yoksa biz tüm yükü efendim Başkanın sırtına atacağız, efendim diğer tarafta da kalemdeki arkadaşlarımız da istatistiğini çıkaracak; bu, çalışma değil ki bu, kanunun ruhuna ve amacına aykırıdır. Bu kanunun ruhuna ve amacına uygun bir şekilde bu Komisyonun çalışmalarına devam etmesini ve buna yönelik bir takvim belirlememizi talep ediyorum ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, öncelikle tarafıma dönük bir kısım ifadeleri oldu Sayın Tanal'ın, teşekkür ediyoruz.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Sataşma.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Yok, sataşma değil daha iyi çalışma süreci.

Şimdi, Sayın Tanal, bir kere bireysel başvurular Meclis Başkanlığı tarafından değil doğrudan Komisyonumuza iletiliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bana hiç öyle gelmedi. Hiç görmedim o mektupları, bana niye iletmediniz? Ben Komisyon üyesi değil miyim?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Şimdi, şu ana kadar biraz evvel sizlere açıkladım ben, hemen şimdi onu da açıklayayım.

Bir de mukayese vereceğim, sağ olsun bir milletvekili arkadaşımız bu noktada bize söylemişti.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, özür dilerim, isterseniz zamanı rasyonel kullanalım, size yönelik olanları siz sonradan cevap verin, Bakanlığa verilenleri en azından toparlayalım, zamandan tasarruf etmiş olalım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Yok yok, rasyoneliz.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Buradayız, zamanla ilgili sıkıntımız yok.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Şimdi, değerli arkadaşlar, Komisyonumuza yönelik eleştirilerinizin iyi niyetli tarafının başımızın üstünde yeri var. Ama özellikle Komisyonumuzun fonksiyonunu ifa etmediği, bu noktada farklı davrandığıyla ilgili görüşlerinize katılmıyorum çünkü elimizde bunun mukayesesi var. Şimdi, bakınız, biz kaçınıcı yasama dönemindeyiz? 27. Üçüncü Yasama Yılı'nı bitireceğiz değil mi? Ben size bir örnek vereyim, 24'üncü Dönem örneğini vereyim: 24'üncü Dönemdeki toplam dört yıllık süredeki başvuru sayısı 7.733. Bizim iki yıllık başvuru sayısı 5.464 ve cevaplanan 5.386.

3 tane alt komisyonumuz var, onlarla ilgili olarak da size detaylı bilgi vereyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, ben soruyu yanlış ilettim herhâlde ya da siz yanlış anladınız.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Dinleyelim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Siz şimdi müdahale etmeyin ama, ben size hiç müdahale etmedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Pardon, özür dilerim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Alt komisyonlar olarak da bizim, iki yıllık mukayese ettiğimizde, iki yıllık çalışmalarımızın her hâlükârda dört yıllık çalışmalara neredeyse müsavî olduğunu görüyoruz. Şunu anlatmaya çalışıyoruz: Sizin söylediğiniz, her gelen başvuruyu burada masaya yatırıp ayrı ayrı incelememiz gerektiğiyle ilgili iddianız var galiba. Bakınız, böyle bir şey mümkün değil burada; bu, teamülde de yok, uygulamada da yok; bunu yapmak mümkün de değil.

İkinci olarak, bence siz, eğer talep ederseniz, dilerseniz, başvuruları zaten uzmanlarımız size verir, onlarla ilgili çalışmalarınızı zaten yapabilirsiniz; bu, esasen sizin Komisyon üyesi olarak göreviniz; siz yapın bunu.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Mahmut Tanal Bey'in, tabii, bu almış olduğumuz bu corona tedbirlerinin işlevselliği noktasındaki endişelerine katılmıyorum. Bizim almış olduğumuz tedbirlerin işlevselliği noktasında hiçbir endişesi olmasın. Bunlar son derece işlevsel tedbirler idi. Dolayısıyla bu işlevsel tedbirleri uyguladığımız için son derece başarılı olduk ve iyi sonuçlar elde ettik. Yani başarılı olmamızın sebebi bu tedbirleri işlevsel bir şekilde uygulamamız ve kullanmamızdır. Aksi taktirde bu kadar rahat bir şekilde başarılı olduğumuzu ve başarı elde ettiğimizi söylememiz çok da rahat olmazdı diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, bugüne kadar, yaklaşık 60 bin hükümlünün kaldığı 30 kurumumuzda gerek kontrolörler tarafından gerek müfettişler tarafından gerekli denetimler yapılmıştır ve en ayrıntısına kadar yapılmıştır, ciddi denetimler yapılmıştır ve bize iletilen aksaklıklara, sıkıntılara da anında müdahale edilerek gerekleri yaptırılmıştır. O konuda da hiçbir endişeniz olmasın.

Yine, tedbirlere uymayanlar noktasında da gerek disiplin işlemlerinin uygulanması gerekse diğer adli ve idari tedbirlerin uygulanması noktasında da son derece titiz davranılmıştır ve derhâl gereği yapılmıştır.

Şimdi, açıkta bulunan hükümlü ve tutuklulardan izne gönderilenlerin boşalttıkları alanların kullanılması söz konusu değil. O alanları sadece açık cezaevinde kalanlar kullanabilir, kapalılardan oraya bir nakil yapılabilmesi zaten mevzuat gereğince mümkün değil. Şu anda açık ceza infaz kurumlarında

bulunan hükümlülerin tamamı –istisna olan bir kısım var- izinde bulundukları için açık ceza infaz kurumlarımız boş duruyor ama kapalı ceza infaz kurumlarımızdan da tahliyeler olduğu için -paket kapsamında- ceza infaz kurumları özelinde rahatlatma sağlandığında koşulların bölünmesi suretiyle –yine koşullar karıştırılmadan yani koşullar arasında nakil yapılmadan- kalabalık koğu kendi içerisinde bölünerek boş bir koğu aktarılacak suretiyle tedbirler alınmış, rahatlatmalar sağlanmıştır. Ki tüm koşulların da havalandırması vardır, bu havalandırmalar da yirmi dört saat değil ama gündüzleri açıktır yani sabahdan akşama kadar açık tutulmak suretiyle temiz hava almaları da sağlanmaktadır. Yine, işler noktasında besleyici besinler, ek besin maddeleri verilmesi sağlanmıştır.

İzinleri yıl sonuna kadar uzatma imkânı mevcuttur, kanun gereğince iki aylık sürelerle 3 kez uzatma imkânı verilmiştir. Şu anda ilki kullanılmıştır, 2 kez daha uzatma imkânı vardır. Ancak biz bu uzatmaları Sağlık Bakanlığının, Bilimsel Danışma Kurulunun görüşlerini, salgının seyrini, hep birlikte değerlendirerek yapıyoruz, uzatıyoruz ya da uzatmamaya karar vereceğiz. Eğer uzatmamaya karar verirsek bunda da zaten tedbirlerimizi arkadaşlarımız ön tedbir olarak hazırlamışlardır. Bu konuda da herhangi bir şüpheye mahal bırakacak bir durum yoktur. Hükümlü ve tutukluların geri kabulleri söz konusu olduğunda bunlarla alakalı alacağımız, yapacağımız tedbirlerin hepsi hazır, inşallah, zamanı geldiğinde kamuoyuyla paylaşırız. Şu anda “Bunu yapacağız.” diyemediğimiz için bunu paylaşmanın da çok doğru olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – İrfan Bey, buyurun.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugüne kadar cezaevlerinde kaç ölüm vakası olmuştur Covid nedeniyle? Bugüne kadar yine toplam kaç mahpusa Covid-19 testi yapılmıştır, kaç pozitif çıkmıştır? Pozitif çıkan mahpusların sağlığı için ne tür önlemler alınmıştır?

Yine, ayrıca, bugüne kadar toplam kaç infaz koruma memuruna Covid-19 testi yapılmış, kaç pozitif çıkmıştır? Pozitif çıkan koruma memurlarının sağlığı için ne tür önlemler alınmıştır?

Bugüne kadar kaç cezaevi karantinaya alınmıştır? Şu anda karantinada olan cezaevi var mıdır? Varsa içindeki mahpus sayısı kaçtır?

Kronik hastalığı olup Covid-19 salgınına yakalanan kaç mahpus vardır, son durumları nedir?

Bir de “15 cezaevinde termal kamera var.” dediniz. Diğer cezaevlerinde yok mu? Onu da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Şimdi, teşekkür ediyorum.

Şöyle: Bizim ceza infaz kurumlarımızda ölüm vakası olduğunu söylemiyoruz. Niye söylemiyoruz? Çünkü yok. Ancak hiç olmadığını da söylemiyoruz. Neden? Covid-19 hastalığı nedeniyle ceza infaz kurumunda daha önceden hastane geçmişi olmayan, daha önceden kronik hastalığı olmayan ve sadece ve sadece ceza infaz kurumunda kalırken Covid-19’a yakalanmış ve ölen hiç kimse yok. Bunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Hastane geçmişi olmayan, hastanede yatar olmayan, herhangi bir kronik hastalığı bulunmayan ancak ceza infaz kurumunda kaldığı süre içerisinde Covid-19’a yakalanıp ölen hiç kimse yok. Bu yeter mi?

SERVET ÜNSAL (Ankara) - Bakan Bey’in açıkladığı bir 17 kişi vardı.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Hayır, Bakan Bey hiçbir zaman 17 rakamı açıklamadı, öyle bir şey yok.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 13 Nisan’da 17 vaka, 3 ölüm...

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Hayır, hayır. Bakın ben... 17 vaka toplam pozitif, ölenler değil yani o ölenler demedi.

Burada şunu belirtmek istiyorum: Ölenler yani Bakan Bey’in açıkladığı o ölen kişiler zaten kronik hastalıkları nedeniyle hastanede yatan, kurumda bulunmayan, hastanede tedavisi devam ederken Covid’e yakalanıp rahmetli olan kişiler. Yani bunların cezaevinde bulunmadığını söylemek istiyoruz, bunlar cezaevinde olmayan insanlar, olmayan hükümlü ve tutuklular. Bunlar tamamen daha önceden mevcut olan kronik hastalıkları nedeniyle hastanelerde tedavileri devam ederken hastane ortamında bu virüsü kapıp hastanedeyken rahmetli olan insanlar. Ölenler bu şekilde.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) - Sonuçta ölüm nedeni Covid ama.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Ama şöyle: Yani kronik hastalığı var, kronik hastalığıyla birlikte Covid birleşince... Tabii, biliyorsunuz, en çok riskli grup kim? Belli kronik hastalığı olanlar. Bunlar da hastanede o kronik hastalığının tedavisi için bulunan insanlar.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 160 personelin 13 Nisan da Covid olduğu... Bu 160 personelin Covid hastasıyken hiçbir bulaştırma yapmamış olması -ve 13 Nisan dediğimiz tarih- nasıl mümkün?

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Bulaştırma yapmamış olması demek şöyle: Yani o 160 kişi diyorsunuz ya -o rakamı siz telaffuz ediyorsunuz- diyelim ki faraza 50 kişi, 60 kişi. Bunlar zaten birbirlerine bulaştırdıkları için bu rakamlar buralara geliyor. Şöyle: Bir koğuş içerisinde çıktığı zaman o koğuş içerisinde diğerlerine de yayılıyor maalesef çünkü çok sinsi bir hastalık, bulaştırıcılığı çok güçlü bir hastalık; dolayısıyla birine bulaştığında bir başkasına temasla bulaşma ihtimali yüksek bir hastalık. Bu nedenle, bir koğuştakilere de yayılma hızı biraz hızlı oluyor. Sayılar bundan artabilir ama...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şu anki net sayı nedir?

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ - Türkiye’de, biliyorsunuz, 439 tane kurumumuz var. Türkiye’de şu anda sadece 2 yerde Covid vakası bulunmaktadır, 2 yerde. Şimdi, şunları saymıyoruz: Ceza infaz kurumuna ilk defa giren kişileri biz teste tabi tutuyoruz; ilk defa girenleri, ilk defa tutuklanarak girenleri, ilk defa hüküm infazı için girenleri, dün sivil vatandaş iken bugün ceza infaz kurumuna cezasının infazı için gelenleri ya da tutuklanarak gelenleri saymıyoruz çünkü bunlardan da Covid vakaları gelmeye başladı; dolayısıyla, bunlar bize dışarıdan Covid olarak gelen insanlar. Biz bunları cezaevinde barındırmıyoruz, bunları cezaevine de almıyoruz; biz bunları doğrudan hastanelere sevk ediyoruz. Ancak bunlar bizim defterimize kaydedildiği için hükümlü ve tutuklu görünüyor yani bizim karavanımıza dâhil ediliyor, defterimize dâhil ediliyor, sayımıza dâhil ediliyor ancak bunlar bizde değil, bizdeyken Covid olmamışlar. Biz sadece şunu diyoruz: Şu anda Türkiye’de 439 kurumdan sadece 2 kurumumuzda bu vakalar vardır, bunlardan -daha önce açıklanmıştır zaten- biri Konya, biri Silivri’dir. Rakamlar da o ilk açıklandığı tarihteki rakamların çok çok çok altındadır. Bunların içerisinde de yoğun bakımda olan, entübe olan ve durumu ağır olan hiç kimse yoktur.

Yine, karantinaya alınmış bir cezaevimiz yoktur; yani, karantinaya almayı oraya hiç kimsenin girmesinin ya da çıkmasının engellenmesi anlamında anlıyoruz, öyle bir durum kesinlikle söz konusu değildir.

Personelimizden de, yine, Covid-19 vakası olanlar, bu hastalığa yakalananlar vardır, bunların da büyük çoğunluğu iyileşmiştir, durumu ağır olan yoktur. İyileşenler de belli bir süre sonra yine Sağlık Bakanlığının tavsiye kararları doğrultusunda görevlerinin başına dönmüşlerdir.

Son olarak... “Bu 15 kurumda termal kamera var, diğerlerinde neden yok?” dediniz. 15 kurum aslında kampüs kurumları. Bunlar, yani, kapasite olarak bakıldığında belki de yüzde 30, yüzde 40’ına tekabül ediyor toplam hükümlü, tutuklu sayısının. Oralarda yoğun giriş ve çıkışlar olduğu için orayı elle yapamıyorsunuz, elle yapmakta zorlanıyorsunuz. Onun için termal kameralar kullanıyoruz ama diğer kurumlarımızda manuel kullanılan ateş ölçerler bulunmaktadır. Bu her kurumumuzda vardır yani bu, taviz vermediğimiz bir kural ve tedbirdir. Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben teşekkür ederim.

Gülistan Hanım, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, açıkçası benden önce sorulan soruyu ben de aynı şekilde tekrar yöneltmek istiyorum. Çünkü Sayın Bakan Yardımcısının tatmin edici bir cevap verdiğini düşünmüyorum açıkçası. Bu anlamda tutanaklarda yer etmesi önemli. O açıdan 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla pandeminin başladığı günden itibaren, bugüne kadar tutuklu ve hükümlülere toplam kaç test uygulanmıştır, uygulanan testlerden ne kadar pozitif vaka tespiti yapılmıştır, bu pozitif vakaların kaç tanesi hastanede yatarak tedavi altına alınmıştır, hastanede yatarak tedavi altına alınanlardan kaç tanesi yoğun bakım koşullarında tedavi görmektedir, kaç tanesi iyileşmiş ve yeniden ceza infaz kurumuna dönmüştür? Bunu anlatmasını istiyorum.

İkincisi, yine, ceza infaz kurumlarında çalışan personellere toplam kaç test uygulanmıştır, kaç pozitif vaka tespiti yapılmıştır, bu pozitif vaka tespitlerinin kaç hastaneye yatmıştır, yaşam kaybı var mıdır? Bu hem mahkumlar - tutuklu ve hükümlüler - açısından geçerli hem de personel açısından geçerli.

Üçüncüsü de, bu “İzolasyon koşulları.” dedi Sayın Bakan Yardımcısı. Yani artık yurtlarda onları barındırmıyoruz onun yerine evlerinde izole ediyoruz. Bu sanırım on dört gün çalıştırıp on dört gün sonra kuruma gelmeleri şeklinde. Evdeki izolasyon koşullarını nasıl takip ediyorlar? Ayrıca bunu sormak istiyorum.

Dördüncüsü; Sayın Bakan Yardımcısı sunumunda bize gerçekten oldukça pembe bir tablo çizdi ama bütün bu pembe tabloyu hiçbir şekilde bilimsel verilerle, nesnel verilerle destekleyemedi. Tamamen temenniden ve iyi dileklerden oluşan bir sunum olduğunu ifade etmek istiyorum. Örneğin, ücretsiz maske kaç tane dağıtıldı, günlük olarak mı dağıtıldı, kaç hükümlü ve tutuklu kaç adet olarak dağıtıldı, dağıtılma periyotları neydi; kaç eldiven dağıtıldı, dağıtılma periyodu nedir; kaç litre çamaşır suyu verilmiştir, ne kadar sabun verilmiştir? Yani bütün bunların detaylarının verilmesi lazım.

Şimdi, bunu niye söylüyorsunuz? Çünkü benim elimde de birden fazla kurumun, bütün bu Covid-19 sürecinde cezaevlerini izlemeleri sonucunda oluşturdukları raporlar var. İkincisi, yine partimizin hukuk komisyonunun hükümlü ve tutukluların aileleriyle yaptıkları telefon görüşmeleri sonucunda yaptıkları bildirimleri derlediği raporlar var ve bütün bu raporların sonucunda karşımıza çıkan tablo ne yazık ki Sayın Bakan Yardımcısının söylediğinin çok çok uzağında, bunu üzülmekle ifade etmek istiyorum. Bunlardan birkaç tespiti de paylaşmak istiyorum: Birincisi, infaz koruma memurlarının birçoğunun hapisanelerde maske takmadıklarını, takanların ise çoğu zaman bunu çene altına indirdiklerini ifade ediyor arkadaşlar. Yemekhanelerin yeterince temizlenmediği, hijyenik olmadığı, çok fazla mahpusun kullanmak zorunda olduğu; mahpuslara maske ve eldiven sağlanmadığı, ücretsiz temizlik malzemesinin

sağlanmadığı, ücretini ödeyemeyen, maddi durumu iyi olmayan mahpuslara da malzemenin sağlanmadığı, bazı hapishanelerde kolonya yerine tıraş kolonyası dağıtıldığı, birçok hapishanede tuvaletlere dezenfektan konulmadığı, bazı hapishanelerde her koşutta bir saat banyo izni verildiği diğer vakitlerde banyoların kilitlendiği, birçok hapishanede karantina koşusunda kalan mahpusların ortak kullanım alanlarını ve yemekhaneleri diğer mahpuslarla birlikte kullandığı ve bu konuda gerekli özenin gösterilmediği, karantinada tutulan tüm mahpusların virüsü taşımadığı fakat taşıyan - taşımayan tüm mahpusların aynı karantinada kalmaları sebebiyle sağlıklı olan mahpusların endişelendikleri, karantina koşullarının kalabalık olduğu ve sosyal -daha doğrusu- fiziksel mesafe imkânının olmadığı, koşulların kalabalık olduğu, yatakların birbirine çok yakın olduğu, suların sık sık kesiliyor olması ve sıcak suyun verilmemesinin temel hijyeni sağlama noktasında mahpusları zorladığı, dezenfekte malzemelerinin olmaması ve bazı hapishanelerde ise ücretle, özellikle fahiş ücretlerle veriliyor olması da yine önemli sorun başlıklarından birini oluşturuyor.

Tabii, en önemli şeylerden birisi hastaneye gidip gelenlerin karantinaya alındığını Sayın Bakan Yardımcısı da söyledi. Bu doğru. Fakat bunun için oluşturulmuş özel alanlar olmadığı için çoğu zaman depodan bozma alanlar oldu ve bu alanlarda kalanların da sağlıklı bir şekilde bulunamadıkları yani lavabo ve benzeri ihtiyaçlarını yeterince sağlayamadıkları görülüyor.

Yine, bununla birlikte en önemlisi, bu dönemde biz birçok hak ihlali bildirimi alıyoruz. Muhtemelen diğer komisyon üyesi arkadaşlar da alıyorlardır ama çok vahim olanlar var. Örneğin; bir ceza infaz düzenlemesi oldu ve 90 bine yakın hükümlü ve tutuklu, adli suçlardan olanlar, salıverildi. Fakat bununla beraber örneğin; çok hızlı bir şekilde kapalı ceza infaz kurumlarında yemek sorun oldu. Neden? Çünkü yemekleri açık ceza infaz kurumları yapıyordu ve günlerce aslında mahpuslar, tutuklu ve hükümlüler beslenme koşullarından uzak kaldılar.

Yine, iaae miktarının 8,50'den 10 liraya çıkarıldığı ifade ediliyor. Günümüz koşullarında 10 liranın, dışarıdaki bir insan için değil, her bir insan için günlük, yeterli kalori ihtiyacını karşılaması, sağlıklı beslenme koşullarını sağlaması imkânsız yani temiz gıda, yeşil sebze, taze sebze, taze meyve koşullarının mutlaka olması gerekiyor. Ama bütün bunlardan uzak en önemlilerinden birisi bakın, elimden bir "Kırşehir E Tipi Kapalı Hapishanesi Hak İhlali Raporu" var. Gerçekten okurken tüyler ürpertici bir rapor. Şu anda burada bulunanlar, açlık grevi eylemindeler. Gerekçesi ise, kendilerine yapılan işkence ve kötü muamele. Ne isteniyor ya da ne dayatılıyor buradaki mahpuslara? Ayakta sayım dayatılıyor, askerî nizamda sayım dayatılıyor. Bununla ilgili yaptıkları bütün başvuruların önü kesilmiş özellikle bir tanesi Sayın Özgür Özel'e -ki bu Mecliste te ifade edilmişti- ve Sayın Grup Başkan Vekilimiz Meral Daniş Beştaş'a yazdıkları mektuplara el konulduğu ifade ediliyor ve yazdıkları resmî dilekçeden sonra -yani ayakta sayımı reddettikleri, askerî nizamdaki sayımı reddettiklerine dair dilekçeden sonra- darp edildikleri her birinin ayrı ayrı odalara konulduğu ve bu sistematik işkencenin, hak ihlalinin devam ettiğini raporluyorlar.

Şimdi, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak herhâlde en temel gündemimiz bu olabilir yani insanlar dört duvar arasındalar ve işkenceye maruz kalıyorlar ve bunu Covid koşullarında yapıyorlar. Bakın, burada beyanlar var, avukatlarla görüşmeler sonucunda. Örneğin; darp edildikleri, kaba dayaağa maruz kaldıkları, çıplak aramaya maruz kaldıkları. Bütün bu dayak sürecinde zaten maske, eldiven gibi hiçbir koşulun olmadığına, birçok defasında infaz koruma memurlarının "Sizi virüslülerin yanına koyarız." dediklerine ya da "Size Covid bulaştırırız." dediklerine dair birçok beyan var ama bütün bunları engellemeye dair hiçbir şey yok ve şu anda bu açlık grevi eylemi de devam ediyor, biliyorsunuz. Temel nedeni hak ihlali ve kötü muamele.

Yine, bununla beraber biliyorsunuz, İHD'nin ve birçok kurumun beraber oluşturduğu bir "hasta tutsaklar listesi" var. Yaklaşık 1.600'leri buldu bu liste ve burada hiçbir şekilde cezaevinde kalamayacak olan kişilerin hâlâ -normal koşullarda bile kalması doğru olmadığı hâlde- pandemi koşullarında bile cezaevinde tutulmaya devam edildiklerini görüyoruz.

Bakın, kendi başına yaşamını idame ettiremeyecek insanlardan bahsediyoruz. Bu ne demek? Yani felçli, tuvalete gidemiyor ya da ihtiyacını gideremiyor, beslenme ihtiyacını gideremiyor, hijyenini, temizliğini, kişisel öz bakımını gerçekleştiremeyen kişilerin cezaevinde tutulmaya devam edildiğini görüyoruz.

Şimdi, Bakanlığın bu konuda ivedi bir şekilde hiçbir önlem almamış olması, hiçbir şekilde burada insan hakkını gözeten, yaşam hakkını gözeten bir yaklaşım sergilememiş olmasının kendisi, aslında cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerin yaşam hakkının nasıl ihlal edildiğini ve ölümle baş başa bırakıldıklarını gösteriyor. Zaten çıkan ceza infaz kanununun kendisi -son düzenleme- bu ayrımcı özelliklere sahipti. Ne yazık ki siyasi düşünceleri nedeniyle içeride bulunanlar hâlâ içeride olmaya devam ediyorlar. Tek bir örnek vereceğim; bakın Sabri Kaya Osmaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaydı, 55 yaşındaydı, üç kalp kapakçığında çürüme vardı. Coronavirüs salgını öncesinde hastaneye kaldırıldı ve yoğun bakımda tedavi edildi. Tedavisinin ardından kaldığı hapishaneye geri döndü. Hapishanede bir hafta sonra tekrar durumu kötüleşti ve tekrar hastaneye götürülerek yoğun bakıma alındı. Ailesi cumhuriyet başsavcılığına Kaya'nın infazının durdurulması için başvuruda bulundu fakat aylardır olumlu cevap alamadılar. Öleceği anlaşılan ve tahliye edilen Sabri Kaya aynı gün hayatını kaybetti değerli arkadaşlar.

Bakın, bu hepimizin sorunu, en başta da bu Komisyonun sorumluluğu. Bir insan en son hakkı olan vedalaşma hakkını kullanmadan son nefesini verirken sevdiklerinin yanında olmadan ve bakım almadan aramızdan ayrıldı. Ne yazık ki biz bu süreçte parti olarak da hızlı bir şekilde Komisyonun toplanması ve bu hak ihlallerini gidermek için de aktif sorumluluk alması gerektiğini ifade ettik. Ne yazık ki bu çağrımız da yanıtsız kaldı ve elimde böyle onlarca dosya var, onlarca, yani sayabilirim: Mehmet Sıddık Baran, Mehmet Salih Filiz, Mehmet Özkan, Ahmet Sıddık Güler, Mehmet Emin Özkan kamuoyunun çok yakından bildiği ve Diyarbakır'da kalan, Sıfı Gören 80 yaşında, Van Kapalı Hapishanesinde kalıyor, Mehmet Bilici vesaire. Bunları çok çok arttırabiliriz. Şimdi burada Bakanlığın şunu sunmasını isterdik açıkçası: "Biz bir acil eylem planı hazırladık ve birkaç aşamalı bir planımız vardı. Bir kısmı zaten infaz düzenlemesiyle izinli olarak çıktılar. Cezaevinde hiç kimsenin kalmayacağı ve yaşam hakkını esas alan bir düzenlemeyi esas aldık ve bu anlamda özellikle de tutuklular için çok hızlı bir şekilde tutuk incelemesi yaptık ve bütün tutukluları tahliye ettik." demenizi beklerdik. Çünkü tutuklular suçlu değildir. Bakın, yargılanmaları devam ediyor ama şu anda tutuklular bu pandemi sürecinde, Meclisin çalışmadığı, bütün yaşamın durduğu pandemi sürecinde, suçlu oldukları kanıtlanmadığı hâlde, yargılama süreci devam ettiği hâlde cezaevinde tutulmakla ve en temel hakları olan yaşam hakları ihlal edilmekle yüz yüze kaldılar. Oysaki Bakanlık çok hızlı bir şekilde bu tutuk incelemesini yapabilmeli. Niye yapmadığınızı gerçekten merak ediyorum. İkinci bir şey, hasta tutuklularla ilgili çok hızlı bir şekilde bir yönetmelik yayımlayabildiniz. Adli Tıpla yakın bir ilişki çerçevesinde bu insanların yaşam hakkını koruyacak tedbirleri alabilir ve bu insanları tahliye edebilirsiniz.

Dünyanın birçok yerinden, birçok uluslararası kurumdan çağrılar var cezaevlerinin boşaltılmasına dair. Elimde buna dair hangi ülkede kaç tane tutuklu ve hükümlünün bırakıldığına dair rakamlar var. Ne yazık ki bizde böyle bir yaklaşım gerçekleşmedi. Bu da Bakanlığımızın aslında özellikle de siyasi suçlar kapsamında aslında taraflı olduğunu, insan hakkını, yaşam hakkını temel alan bir yaklaşımı ortaya koymadığını gösteriyor. Ne yazık ki sunduğunuz programın kendisi hiçbir bilimsel veriyle,

hiçbir sayısal veriyle desteklenmediği için de aslında bu anlamıyla gerçeklik noktasında da hepimizin kafasında soru işaretleri oluşturuyor. Cezaevlerini yakından bilen ve birçok defa cezaevine görüşe gitmiş biri olarak söyleyebilirim ki durum çok vahim, gerçekten çok vahim. Siz ölüm olmadığını ifade ettiniz oysaki benim elimdeki raporda çok açık ve net Bafra Hapishanesinde bulunan 70 yaşındaki Mehmet Yeter'in koronavirüs nedeniyle yaşamını kaybettiği teyit edildi. Ailesine bile haber verilmeden koronavirüs nedeniyle hızlı bir şekilde defni gerçekleştirildi ve arkasından ailesine haber verildi. Yine, 13/4/2020 günü Adalet Bakanlığı 5 açık hapishanede toplam 17 mahpusun koronavirüs testinin pozitif çıktığını, bunlardan 3'ünün hayatını kaybettiğini, 1'inin yoğun bakımda olduğunu ve kalan 13'ünün tedavilerinin de devam ettiğini açıklamış. Yine, benim elimde 79 diye geçiyor, Ali Bey "160" dedi ama aynı günkü açıklamada. 160 ya da 79 infaz koruma memurunun da koronavirüs testinin pozitif çıktığı kamuoyuna açıklandı. Şimdi, bunların her biri ortadayken yani Bakanlığınızın açıklaması da yaşam kaybı dâhil ortadayken buna dair daha somut veriler paylaşmanız gerekirdi çünkü insanların hayatından bahsediyoruz, yaşam hakkından, en kutsal en temel haktan bahsediyoruz.

İkincisi: Siz dediniz ki: "Bütün ölümler kronik hastalıklar sonucunda oluyor." Zaten koronavirüs, kronik hastalığı olanları öldürüyor. Yani ben dışarıda da olsam, genç yaşta bile olsam, şeker ya da tansiyon hastasıysam ya da bir kardiyak problemim varsa doğal olarak ölüm riskim normal, sağlıklı bir insanın 2-3 katına çıkıyor. Onun için, cezaevinde bulunan ve kronik hastalığı olanların ölmüş olması çok tabii. Zaten sorun da bu.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Cezaevlerinde bulunmadığını ifade ettim bakın.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Söz vereceğim Sayın Bakanım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hayır, burada 3 tane, sizin Bakanlığın resmî şeyi bu.

En nihayetinde, ölümlerin kronik hastalık sonucu olması çok doğal ve cezaevinde olan herkesin de birden fazla kronik hastalığının olması çok doğal. Neden? Kapalı ortam, yeterli beslenme yok, yeterli gün ışığı yok, yeterli hijyen koşulları yok.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Gülüstan Hanım, toparlayabilir misiniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hemen toparlıyorum Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bütün bunlar üst üste konulduğu zaman, bütün bunlar yan yana konulduğu zaman şu anda bizim, cezaevlerindeki resmî verilere erişim sorununuz olduğunu ifade etmek istiyorum. Bakın, İnsan Hakları İnceleme Komisyonundayız ama biz verileri bilmiyoruz. Peki, verileri bilmeden nasıl bir tartışma yürüteceğiz, verileri bilmeden nasıl bir öneri sunacağız, verileri bilmeden buna dair nasıl bir yaklaşım göstereceğiz?

Bir de şunu söyleyip kapatayım: Yani, Bakanlık, doğru bir önlemiş gibi görünen görüş yasağı getirdi, avukatlarla belli koşullarda kapalı görüş yaptırdı, 1 Haziran itibarıyla da ailelerle görüş yaptırmaya başladı. Oysaki 21'inci yüzyıldayız, bu insanlarla çok hızlı bir şekilde görüntülü iletişim -ki bunu söylediniz- görüntülü görüşme yapacağız diye, bunu yaptırmadınız.

İkincisi: Bu insanların aileleri kaygılıydı, bu kaygıyı giderecek bir yaklaşımı henüz açığa çıkarmış değilsiniz. İnsanlar cezaevindeler, ailelerini göremiyorlar, yetmiyor, ortak alana çıkamıyorlar, etkinlik yapamıyorlar yani cezaevi içinde cezaevi yaşıyorlar ve bu da onların kişilik haklarına, insan onuruna aykırı muameleleri açığa çıkarıyor. Özel olarak Kırşehir Cezaevi diğer birçok cezaevinde yaşanan ihlalin sorunlu olduğunu ve sürecin takipçisi olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Sayın Bakan Yardımcısının da bu konuda bilgilendireceğine inanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, biz de teşekkür ediyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

6.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş'un Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler hakkındaki sunumu üzerine yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Bakanım, tabii birçok şey söyledi Sayın Koçyiğit, not aldınız. Belki hemen cevaplayabilecekleriniz var ama daha sonra cevaplayabilecekleriniz de olabilir.

Son bitirdiği yerden başlayayım: Şu bir gerçek ki önümüzdeki döneme ilişkin bir insan hakları eylem planı hazırlıyor Adalet Bakanlığımız, biz de Sayın Bakanımızın bir davetine icabet etmiştik ve o noktadaki Komisyon üyesi arkadaşlarımız insan hakları eylem planında bulunması gereken konularla alakalı bilgiler aktaracaklardı Adalet Bakanlığına. Cezaevlerinde şu görüntülü konuşma meselesi önümüzdeki süreçte düşünülmesi gerekiyor. Bunun artık bir zorunluluk hâli aldığını görüyoruz.

Sayın Koçyiğit, şöyle bir şeyi benim ifade etmem gerekiyor: Burası İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve yürütme organının bir parçası olan Adalet Bakanlığından hem Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü hem de Sayın Bakan Yardımcısı bugün Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere, davetimiz üzerine buraya geldiler. Tabii, burası yasama organını bir komisyonu, orası yürütme organının bir parçası. Burada biz kurumsal olarak yapılan bu beyanlara güvenmezsek zaten güveneceğimiz bir şey kalmaz ortada. Onun için, herhangi bir kişi, şahıs, basın bunun üzerine eleştiri geliştirebilir ama nihayetinde, son kertede hiçbir şeyin gizlenmesi, saklanması mevzubahis olamaz; mümkün değil bu çağda, bu ortamda hiç imkânı yok, bunu her gün bir kez daha yaşıyoruz. Dolayısıyla şunu ifade etmeliyim ki: Verilere “Beyan, esastır.” deyip güvenmek zorundayız yoksa aksi takdirde bunun aksini iddia edenin ispatlaması gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Bakanım, buyurun.

V.- SUNUMLAR (Devam)

1.- Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş'un, Covid-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler hakkında sunumu

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Evet, Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi tabii, sayısal veriler noktasında biz Komisyon Başkanlığıımıza bu sayısal verileri hazırlayıp derleyip derli toplu bir rapor şeklinde inşallah arz edelim. Ancak şunu ifade etmek istiyorum, bunun da değerli olduğunu düşünüyorum: Yani 439 ceza infaz kurumundan şu anda 2 kurumda var. Bu önemli bir başarı değil mi?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Yani biz diğerlerine dair bir bilgiye sahip değiliz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Lütfen siz devam edin Sayın Bakanım.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Dolayısıyla bunu bu şekilde ifade ederek geçmek istiyorum. Biz bugüne kadar yaklaşık 100 milyon TL'ye yakın tedbirlere ilişkin harcama yaptık, masraf yaptık yani maske alımı, temizlik malzemesi, hijyen malzemesi ve bunları ücretsiz olarak kurumlarda hem personelimize hem de hükümlü, tutuklulara dağıtmaya devam ediyoruz. Maske; maskeyi -tabii ucuz bir malzeme- 1 TL, biz kendimiz üretiyoruz, iş yurtlarında üretiyoruz ve bunu her hükümlü, tutukluya, ihtiyaç oldukça her personele istisnasız dağıtıyoruz, talebe bakmadan dağıtıyoruz

yani burada maske dağıtılmadığı, temizlik ve hijyen malzemelerinin dağıtılmadığı eleştirisine katılmıyorum. Bunları kesinlikle ve kesinlikle harfiyen ve çok dikkatli bir şekilde uyguladığımızı ve takip ettiğimizi açıkça ifade etmek istiyorum.

Yine, açık cezaevlerinde yemek sorunu yaşandığı söylendi. Açık cezaevlerinde biliyorsunuz açık hükümlüleri biz tahliye ettik, doğrudur ama bunun tedbiri olarak da bunun sıkıntı yaşanabileceğini öngörerek geçici bir maddeyle biliyorsunuz kapalıda bulunanlardan bir kısmını bir yıl erken açık ceza infaz kurumlarına alarak bu eşitliği sağladık ve bu açığı kapattık. Şu anda böyle bir sıkıntı olduğunu düşünmüyorum. Belki ilk başta yani bir gün olmuştusa olabilir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Yemek pişiren müdür biliyorum ben Sayın Bakan.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Onu da zaten personelimizin bizatihi kendisinin işe girmesi, devreye girmesiyle sorunsuz bir şekilde atlattığımızı düşünüyorum.

Şimdi, hasta tutuklular olduğunu söylediniz. Bize isim vererseniz bunlarla alakalı özel dosyalara bakıp size döneriz. Tabii, biz bunları takip ediyoruz yani hasta tutuklularla alakalı mutlaka yasal mevzuat çerçevesinde gereken her şey yapıyordur, bu konuda bir ihmal olduğunu düşünmüyoruz, bu konuda bir eksikliğimiz olduğunu da düşünmüyoruz. Biz covid tedbirleriyle alakalı yazmış olduğumuz kılavuzda bunlarla alakalı da talimatlarımızı yazdık. “Derhâl, resen yapın.” dedik, “Bazı şeyleri beklemeyin.” diye de talimat verdik ama sizin söylediğiniz bazı hususlar tamamen yargı yetkisine giren hususlar yani hastaların bırakılması, tutukluların bırakılması, hükümlülerin bırakılması... Bunları Adalet Bakanlığı olarak “Biz bıraktık.” diyebilmemiz zaten mümkün değil. Bunlar yargı yetkisine giren hususlar, tutukluyla alakalı husus, Adalet Bakanı “Hadi, bunu bırak.” diyemez. Bırak demeyi, kendisinin de bırakması zaten mümkün değil.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Tutuk incelemesi yapmayı...

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Ama onu Adalet Bakanlığı yapmayacak, onu mahkeme yapacak.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hâkim.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Mahkeme kendisi zaten bir aylık periyotlarla bunu yapıyor.

Son olarak da şunu belirtiyim: Maalesef, biz her ne kadar tedbir almış olursak olalım, ne kadar bu tedbirleri sıkı tutmuş olursak olalım, maalesef, bazı örgütler, gruplar, çevreler de cezaevine bu corona virüsü bulaştırmak için de özel gayret sarf etmişlerdir, bunun da bilinmesini istiyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Açır mısınız biraz?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Arkadaşlarımızın talebi, “Biraz bu konuyu açar mısınız?” yani. “Nasıl yani?”

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Evet. Örgütler nasıl bulaştırmak istiyor, öğrenebilir miyiz?

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Yani şöyle: Tabii, bunu, yapılan yazışmalardan, yapılan konuşmalardan anlıyoruz. “Netice itibarıyla bunu yayalım, dolayısıyla bunu da baskı unsuru olarak kullanalım ve bunu dışarıdan kamuoyu baskısı olarak kullanıp buradan tahliye olalım.” şeklinde yapılan yazışmalardan, mektuplardan anlıyoruz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Anlaşıldı. Peki, teşekkür ediyorum.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Diğer taraftan “kiosk” dediğimiz bu görüntülü görüşmeyle alakalı Sayın Başkanım, bunun ihalesini yaptık. İnşallah, yakın zamanda bunu bir iki ay içerisinde bir kurumumuzda başlayacağız, deneme olarak başlayacağız ve en kısa sürede, hızlı bir şekilde bunu yaygınlaştıracacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Biz teşekkür ederiz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kırşehir Cezaevine ilişkin Sayın Bakanın...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam, şöyle: Sayın Genel Müdürüm, doğru, sayın üyemiz, milletvekili arkadaşımız Kırşehir Cezaevinde yaşananlarla ilgili bir kısım endişelerini ifade ettiler. Onlarla ilgili olarak Sayın Genel Müdürüm eğer sayın milletvekili arkadaşımızla yapacağınız görüşme ve incelemeyle ilgili dönüş yapabilirsiniz seviniriz.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Size daha sonra, inşallah arkadaşlar dönecek.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam.

Sayın Şeker buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Bakan Yardımcım, daha önceki rakamlarla ilgili 13 Nisanda 17 pozitif vaka, 3 ölüm; sonra 28 Nisanda bunun 120'ye çıktığı; daha sonraki açıklamalarla da Buca'da 1 artı 64-65 toplam, Konya'da 55 pozitif vaka olduğu; Silivri'de 42 tutuklu artı 2, 44 vaka olduğu; bunun dışında 13 Nisanda yine Bakanlığın resmi internet sitesinden yapılan basın halkla ilişkiler açıklamasında 14 hâkim, savcı, 32 adliye personeli, 34 Adli Tıp personeli, 79 infaz koruma memuru yani toplam 159 ki bunların içerisine revirlerde çalışan doktorlar, sağlık çalışanları ilave değil. Artı, bu sağlık çalışanlarının çok daha riskli olduğunu öngörürsek çok fazla; bir de bunlar pozitif olarak tespit edilenler.

Bu hastalığın şöyle bir özelliği var: PCR'de pozitif çıkanlar vakaların yaklaşık yarısı, şikâyet verenler de vakaların yaklaşık 5'te biri. Bu bize şunu gösteriyor: Yani siz orada 160 vaka tespit ettiyseniz o aslında 320. Aslında onu 5 ile çarptığınızda 1.600, tabii 1.600'e tekabül ediyor. Böyle bir şey. Bu da özellikle bulaştırıcılığı döneminde cezaevleri için çok ciddi bir risk, kapalı ortamlar. Bu noktada tabii 439 cezaevinden sadece 2'sinde var demeniz ve bunun da gerçek olduğunu kabul etmemiz çok olumlu bir şey ancak bu böyle midir? Bu konuda endişelerimiz var.

Daha bu pandemi başlamadan önce, daha öncesinde de, 10 Martta biz bir açıklama yapmıştık, burada bakanla yaptığımız toplantıda, özellikle cezaevlerinin korunması gerektiği konusunda. Daha en başından, o on beş günlük personelin çalışma süreleri ve karantinaların uygulanmasının çok önemli olduğunu, hem ailelerinden bulaşabileceği hem de ailelerine bulaştırabilecekleri konusunda uyarılarımızı biz peşinen yapmış ve önlem alınmasını o zaman da talep etmiştik.

Tutuklu yargılanmaların aslında istisna tutulması gerekirken tutuklu birçok kişinin olması hem cezaevlerinde çok yoğun bir kapasiteye hem de bu yoğunluğun da bulaşıcılığı artırmasına yol açıyor. Bu, maalesef istisna tutulmuyor. Özellikle siyasi tutuklular siyasi hükümlü olmadan dahi uzun süre burada kalıyor, cezaevinin doluluğunu, yükünü artırıyor. Adil yargılanma talebiyle avukatlar ölüm orucunda, onların sağlıklılarıyla ilgili tedbir alınıyor mu, sağlıkları için tahliyeleri söz konusu mu?

Bir de maske ve dezenfektanların oradaki kantinlerde pahalıya satıldığı, böyle bir ifade var. Burada bu konularda da bir fiyat sabitlemesine gidiliyor mu ve şu anki durum nedir?

MELİHA AKYOL (Yalova) – Ücretsiz dedi ya dinlemiyor musunuz?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Dinledik, ben ne dinlediğimi biliyorum. Ayıriyeten kantinlerde de satıldığını biliyorsunuz, 10 liradan 45 liraya kadar değişen, tutturabildiğine fiyatlarla satıldığına dair arkadaşlarımızın tespitleri var. Biz bu tespitleri iletmek ve çözüm arama mercisiyiz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bir maske mi 45 lira?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Maske değil, dezenfektan arkadaşlar. Doğru dinleyin.

Yani bunlarla ilgili tedbir alınmasını istiyorum.

Türk Toraks Derneğinin bugün açıkladığı raporlarda bunların hepsi var ve bunların hepsi de Bakanlığın resmî internet sitesinden alınan bilgilerle ve diğer raporlardan alınan bilgilerle sabit olan gerçekler ve biz bunların farkına varalım ki çözüm üretelim, derdimiz o.

Hapishanelerde can güvenliği bizlere emanet edilmiş olan, Adalet Bakanlığının, burada İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun yükümlüğünde olan o insanların yaşam güvenliğini sağlamak bu kadar ölümcül bir hastalığın olduğu bir dönemde hepimize sorumluluk ve görev yüklüyor ve bu hastalığa biz alıyoruz işin kötü tarafı, korkunç bir hastalık bu. Toplumun sadece yüzde 1'i bu hastalıktan etkilendi. Yüzde 99'u hâlâ bu hastalığın karşısında savunmasız. Bizim tedavilerimiz -ben bir hekim olarak söylüyorum- sadece destek tedavileri, kesin bir tedavi yok. Aşı ve tedavi bulunana kadar da herkes bu hastalığın bir kurbanı olabilir. Bunun için de bu sorumlulukla, bu ciddiyetle bu önlemleri hiçbir gevşeme olmadan bizim devam ettirmemiz gerekiyor.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Şeker.

Adalet Bakan Yardımcımıza sözü vereceğim.

Sayın Bakan, anlaşıyor ki hem vaka hem yoğun bakım hem entübe -var mı yok mu bilmiyoruz tabii- hem ölüm ve nerede gerçekleştiği, nasıl olduğuyla ilgili toplumun, kamuoyunun şeffaf, net bir bilgilendirmeye ihtiyacı var anlaşıldığı kadarıyla.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şeffaflık bu işi çözer.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, onu herhâlde gündeminize alacaksınız, değerlendireceksiniz.

Bir de şu -tabii biraz evvel yine Gülüstan Hanım bahsetti- ailelerle diyalog süreci yani biliyorsunuz, onların rahatlığı için ve endişesini gidermek bakımından belki bir mekanizma, bu anlamda tutuklu ve hükümlülerin yakın ve aileleriyle ilgili bu görüşmelerin kısıtlandığı süreç içerisinde onları rahatlatacak bir mekanizma... Ama “İhale yapıldı.” dediniz görüntülü aramayla ilgili, o hepsine cevap verir mi, vermez mi onu zaman içerisinde öğrenmiş olacağız. Belki hani orada bir mekanizma oluşturarak ailelerle en azından kurumsal olarak bir görüşme yaparak bilgi verme bakımından böyle bir uygulamanız var mı, düşünüyor musunuz?

Buyurun lütfen, Sayın Şeker’e de cevap olarak, buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Almış olduğumuz tüm tedbirleri, ceza infaz kurumlarında uyguladığımız tüm tedbirleri Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulunun bilimsel görüşleri doğrultusunda alıyoruz ve uyguluyoruz. Hani biraz önce denildi ya “Bilimsel bir yönü var mı?” Aslında alınan tedbirler, tamamen Bilimsel Danışma Kurulunun kararlarıdır bunlar. Biz bunları bilimsel görüyoruz ve bilimsel olarak değerli bulduğumuz için uyguluyoruz. Diğer türlü, ceza infaz kurumlarında fiyasyon çalışması noktasında kesinlikle Sağlık Bakanlığına yazdığımız çalışmalarla “Size her türlü desteği, kolaylığı sağlıyoruz, cezaevlerini açıyoruz. Herhangi bir vaka görülmesi

durumunda filyasyon ekiplerinizi derhâl gönderin ve gereğini yapın.” şeklinde karşılıklı görüşmelerimiz ve yazışmalarımız vardır. Yani filyasyon çalışmasının yapılması noktasında kesinlikle hiçbir ihmal ve eksikliğimiz bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, tüm Covid vakası çıkan hükümlü ve tutukluların aileleri kurumlarımız tarafından derhâl aranıp bilgilendirilmektedir. Filyasyon çalışması kapsamında, filyasyon ekipleri ayrıca bilgi vermekle birlikte biz de kurum olarak bütün aileleri arayıp -arkadaşlarımız, kurumdaki personellerimiz-kendisinin son durumuyla alakalı, nerede olduğuyla alakalı bilgilendirme yapmaktayız. Dolayısıyla şunu da söylüyorum: Kendisine bildirim yapılmayanlar açısından herhangi bir endişe duyulmasına gerek yoktur, bunu söylüyoruz. Biz bildiriyoruz, bildirmeye de devam edeceğiz, aileleri aramaya devam edeceğiz. Bu, tamamen şeffaf yönetim ilkesinden hareketle uyguladığımız bir yöntem tarzıdır.

Şimdi, ölüm oruçlarıyla alakalı da tamamen bunları takip ediyoruz, Sağlık Bakanlığıyla bunların yazışmalarını yapıyoruz. Bunların günlük, haftalık işte uzmanlar tarafından, aile hekimleri tarafından takiplerini devamlı suretle yapıyoruz.

Yine aynı şekilde, maskeyle alakalı, dezenfektanla alakalı bir kez daha ifade ediyorum: Maskeyi ücretsiz dağıtıyoruz. Kurum içerisindeki kantinlerimizde maske satışı kesinlikle yapmıyoruz. “Dezenfektan” dediğiniz alkol bazlı dezenfektanları da kesinlikle kurum içerisinde kantinlerimizde satmıyoruz. Bunlar alkol içerdiği için satmıyoruz. Bunların yanıcı, içici özellikleri bulunduğu için bunları satmıyoruz zaten. Yani bunlar nereden çıkıyor, kim çıkarıyor bilmiyoruz ama böyle bir şey zaten baştan itibaren yok. Biz maskeyi hükümlüye, tutukluya ve personelimize kurumda bulundukları süre içerisinde ücretsiz olarak dağıtıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Teşekkürler.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Başkanım, vekilimiz 45 TL’ye kadar...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Dezenfektanların satıldığına dair bugünkü açıklanan raporda var ve o raporun da kaynağı...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Cevap buldu zaten, problem yok, tamam yani raporun kaynağı şey değil.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Kurum içerisindeki kantinlerden bahsediyorum. Kurum dışındaki kantinlerimiz de var biliyorsunuz. Adliye de var iş yurtları kantini, dışarıda var, başka birimlerde var; buralarda satılıyor olabilir, onu söylemiyoruz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Haber kaynağı BBC ve Özgür Hukukçular Derneği.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Bir de Sayın Başkanım, son olarak şunu söyleyeyim: Buca mesela, Buca’yı sıfırladık biz; şu anda Buca’da, İzmir’de vaka yok.

Şunu açıkça bir kez daha ifade edeyim: Biz, şeffaf yönetim tarzıyla hareket ediyoruz. Yani Silivri’yi biz söylüyoruz. Yani Silivri’yi söyleyip de Ardahan’da varsa niye Ardahan’ı söylemeyelim? Yani Kars’ta varsa, Iğdır’da varsa ya da Manisa’da varsa yani biz Silivri’yi söylerken onları niye gizleyelim, böyle bir şey olamaz. Biz 2 kurumda var diyoruz, onun haricinde hiçbir kurumda yok, olsa söyleriz, bu konuda emin olabilirsiniz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Bakanım, ben de şunu söyleyeyim bir Komisyon Başkanı olarak: Yani hem süreç içerisinde aldığımız bilgiler hem başvurular hem bugünkü açıklamaları neticesinde burada ciddi bir strateji ortaya konulmuş. Covid-19 süreci, pandemi süreciyle ilgili olarak bu vakanın cezaevlerinde steril kalması için önemli bir çalışma yapılmış, bunu görüyoruz. Önemli olan, bundan sonraki süreçte aynı tedbir ve dikkati devam ettirmek, çünkü sizin de belirttiğiniz gibi, arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, suçu ne olursa olsun, cezaevine girdikten sonra oraya gelen kişiler artık devletimizin emanetindedir, bu çerçevede hareket etmek gereklidir.

Erol Bey, buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Değerli Başkanım, kıymetli İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakanım, Genel Müdürümüz, Genel Müdür Yardımcılarımız; toplantımızın hayırlı sonuçlara vesile olmasını diliyor ve inanıyorum.

Raporu danışmanlarımızla birlikte çok detaylı bir şekilde inceledik, satır satır okuduk. Geçtiğimiz bu pandemi sürecinde, gerek sizlerin gerekse Sayın Bakanımızın konuyla ilgili açıklamalarını dikkatle takip ettik.

Bizzat bendenizin de seçim bölgesinden biliyorum; örneğin, bulaşın önlenmesi adına, taşıyıcılığın önlenmesi adına Sağlık Bakanlığı çalışanlarının fedakârlığı kadar, ceza ve tevkifevlerinde çalışan, başta infaz koruma memurlarının -tabiri caizse- karantina altına alınması, az önce sizin de ifade ettiğiniz gibi, günlerce hatta aylarca evlerinden, çocuklarından uzakta, yurtlarda barınarak yurt ile cezaevleri arasında gidip gelmeleri... Büyük fedakârlıklar sonucunda, sizin de anlattığınız, yazdığınız, bizim de takip ettiğimiz bu olağanüstü başarılı sonuçlar ortaya çıktı. Bizler de zaten bunun böyle olacağını, Türkiye'deki topyekûn bu sağlık seferberliğinin ve dünya standartlarında tescil edilen sonucunun cezaevlerinde de yaşanacağını, özellikle Değerli Alt Komisyon Başkanımız Hüseyin Bey'le birlikte cezaevlerine gittiğimizde gördük. O tedbirlerde, o ortamda böyle bir sonuç olacağını tahmin ediyorduk ve sayısal veriler de her türlü iddiaya rağmen ortada.

Ancak günlerdir, başlangıcından itibaren, Türkiye Büyük Millet Meclisinde de bazı muhalefet temsilcilerinin sürekli ifade ettikleri, toplu ölümler var, oluyor, olacak, niye genel af ilan etmiyorsunuz, herkesi çıkarmıyorsunuz... Amaç belli, niyet belli. Bugün de bazı arkadaşlarımız bunu ifade ettiler. Buna hiçbir şekilde katılmıyoruz. Zira şöyle bir kalamıkıbar vardır: Bir yalan, bir yanlış sürekli tekrar edilmekle doğruya dönüşmez, dönüşmeyecek.

Siz ne zaman mutlu olacaksınız? Gerçekten o iddia ettiğiniz gibi toplu ölümler olduğu zaman yani ikrar anlamında da “Ya benimsin ya kara toprağın.” mı mutlu olacaksınız? Elbette ki bir tek can önemlidir, hiçbir şekilde olmasın.

Hamdolsun, bu süreci, Türkiye olarak bütün kurum ve kuruluşlarıyla başarılı bir şekilde tamamladık. Gerçi henüz bitmedi. Bakın, bugün de burada olduğumuz gibi maskelerimizi takıyoruz. Maske, mesafe, temizlik ve hijyen açısından... Bu tedbirler sonuna kadar devam edecek.

Bu vesileyle, ben, sizleri, Adalet Bakanlığı ceza ve tevkifevlerinde çalışan değerli personelimizi, fedakâra çalıştıklarından dolayı, hizmetlerinden dolayı tebrik ve teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Biz de teşekkür ediyoruz Erol Bey.

Son konuşmacımız Sayın Tanrıkulu, ondan sonra inşallah toplantımızı bitireceğiz, zaten saatimiz de geldi.

Buyurun Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan Yardımcısı, Sayın Genel Müdür, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Ben de sunum için ve gönderdiğiniz raporlar için teşekkür ediyorum. Ben de okumaya çalıştım, bir ara ayrılmak zorunda kaldım, o yüzden de ne konuşulduğu konusunda, o ara bir bilgim yok. Tekrara düşmemek açısından şunu söyleyeceğim: Ben yaklaşık bir aydır, bir buçuk aydır özellikle Bakanlığa şu çağrıda bulunuyorum: Yani şeffaf bir biçimde -aynen Sağlık Bakanlığı gibi- cezaevleriyle ilgili olarak haftalık açıklamalar yapılmalı, bizzat Bakanlık tarafından yapılmalı. Zira, hem yakınlarına görüş kısıtlaması var hem de avukatların girişi bakımından da kısıtlamalar var, dolayısıyla doğrudan bilgi alma imkânı yok büyük oranda. Dolayısıyla, içeridekiler dışarıdakilerin sağlığı konusunda endişeli, dışarıdakiler içerideki yakınlarının sağlığı konusunda -haklı olarak- endişeli. Dolayısıyla, Bakanlığın bu endişeyi şeffaf, daha açık, daha sık bir biçimde gidermesi lazım, yani araya bir zaman koymadan, periyotlarla bunu yapması lazım diye ben görüşlerimi ifade ediyordum. Umarım, bundan sonra yani böyle haftalık açıklamalar yapılır. Hangi cezaevlerinde vaka olup olmadığı, iyileşen hasta sayısı falan bildirilir. Yani cezaevlerinden bize de gelen, Başkanlığa gelen, bize de şahsen gelen birçok yakınma var bu konuda.

Dün, ben, bu konuyla ilgili, cezaevlerine giden ve oradan bilgi alan ve bilgilerini raporlaştıran sivil toplum örgütleriyle görüştüm, raporlarını bana gönderdiler. Çağdaş Hukukçular Derneği, İnsan Hakları Derneği ve Özgürlük için Hukukçular Derneği ortak bir rapor hazırlamışlar, o raporda kendi gözlemleri ve aksayan yönler var, epeyi cezaeviyle ilgili de bilgi var. Yani bazı bilgilerle, sizin aktardıklarınızla, avukat arkadaşlarımız...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Tanrıkulu, raporlardan birer tane bize hem de Sayın Bakanlığa...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben şimdi size takdim edeceğim, siz de bir örneğini -arkadaşlar fotokopi çekerlerse- Bakanlık yetkililerine verirsiniz hiç olmazsa oradaki gözlemlerle de bir bilgi sahibi olunmuş olur. Ben şimdi sunayım arkadaşlarıma, size de sunsunlar. Hiç olmazsa buradaki şikâyet, yakınma, gözlem... Yani sonuçta bu gözlemi yapanlar da Türkiye'nin değişik yerlerinde bu derneklere mensup avukat arkadaşlarımız yani izinle gitmişler, görüşmüşler.

Ali Bey, diğer arkadaşlarımız, Mahmut Bey görüşlerini söylediler, ben daha fazla da zamanınızı almayayım. Aşağı yukarı orada tespitler, görüşler var.

Ben, tekrar teşekkür ediyorum.

Herkese de sağlık diliyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sağ olun.

Evet, değerli arkadaşlar, milletvekili arkadaşlarım, Adalet Bakan Yardımcımız ve değerli misafirlerimiz; öncelikle, süreçle ilgili olarak aydınlatıcı bir sunum gerçekleşti. Biz istifade ettik Komisyon üyeleri olarak. Arkadaşlarımız endişe ve tereddütlerini ifade ettiler.

Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Bakanım, siz de buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Sayın Bakanım, son olarak, biz de gerçekten bu fırsatı bize verdiğiniz için teşekkür ediyoruz. Yani bunu, almış olduğumuz tedbirleri, bugüne kadarki uygulamalarımızı anlatma fırsatı verdiğiniz için, paylaşma fırsatı verdiğiniz için bizler

de teşekkür ediyoruz. Yine, aynı şekilde iyi dilek ve temennileriniz nedeniyle de teşekkür ediyoruz. Bugüne kadar uyguladığımız tedbirleri, yine, Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulunun tavsiyeleri doğrultusunda uygulamaya devam edeceğimizi de bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Burada, tamamen, bu Bilimsel Danışma Kurulunun kararları ve tavsiyelerine göre hareket ediyoruz, kendi irademizle birçok şeyi yapmıyoruz çünkü bu tamamen sağlık konusu, bilimsel bir konu; yanlış yapabileceğimizi değerlendirdiğimiz noktalarda mutlaka onlarla istişare ederek hareket ediyoruz. Bu nedenle de böyle başarılı olduğumuzu düşünüyorum.

Son olarak, Sezgin Bey'in söylediği, bu, Bakanlıkla alakalı, Bakanlığın açıklama yapmasıyla alakalı... Tabii, bu konuları düşünüyoruz, tartışıyoruz ama neticelerinin nasıl olacağı noktasında bazen emin olamıyoruz. Yani işte, bir şey yaratır mıyız...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Panik...

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Acaba bir endişe yaratır mıyız, açıklamalarımız farklı anlaşılabilir mi? Yani, olmayan insanlarda, ailelerde “Acaba bizimkinde de var mı, yok mu?” endişesi yaratırız düşüncesiyle, aslında bu şeylerde biraz böyle temkinli davranıyoruz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – O da doğru.

ADALET BAKAN YARDIMCISI UĞURHAN KUŞ – Onun için, başsavcılıkların şu anda açıklama da yapmalarına devam ediyoruz.

Evet, son olarak, tekrar teşekkür ediyorum bu fırsatı verdiğiniz için.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Bakanım, sizlerin nezdinizde bu süreçte ceza ve tevkifevlerinde çalışan yönetici kadrosundan infaz koruma memurlarına kadar bütün gayretli arkadaşlarımıza biz de teşekkür ediyoruz. Sağlıkçılar kadar onların da bir alkışı hak ettiğini düşünüyoruz biz.

Bu vesileyle tekrar teşekkür ediyor, toplantıyı kapatıyorum.

Hepinize iyi günler diliyorum.

Kapanma Saati: 12.40

